

ضيافت سرکوب و کشتار

پایکوبی بر بیکر خونبار شهدای ۱۵ خرداد ۱۳۴۲!!

گروه پژوهشی بنیاد تاریخ پژوهی و دانشنامه انقلاب اسلامی

مقدمه

یکی از واقعیت‌هایی که عده‌ای تلاش کردند در متون و منابع تاریخ معاصر ایران آن را از حافظه تاریخی ملت ایران پاک کنند، از یک طرف اهمیت جنبش ۱۵ خرداد در ایجاد تزلزل در ارکان سلطنت پهلوی و از طرف دیگر و حجم شقاوتی که شاه در سرکوب این قیام از خود نشان داد، می‌باشد. امروز کسانی که شغل حقیرشان تطهیر سلطنت پهلوی از جنایت‌ها و مصیبت‌هایی است که در نیم قرن حکومت ننگین خود بر ملت ایران تحمیل کردند، به هر دری می‌زنند تا این اثر گذاری نهضت ۱۵ خرداد و آن شقاوت شاه در سرکوب این نهضت را پنهان کنند.

اگر به ادعای بعضی از تحریف‌گران تاریخ، قیام ۱۵ خرداد از جنبه فراگیری قشرهای اجتماعی و جغرافیای فرهنگی و سیاسی، قیام چندان مطرحی نبود و صرفاً یک حرکت محدود، پراکنده و کور در چند خیابان تهران یا قم بود، برقراری حکومت نظامی برای کنترل این قیام و گماردن غلامعلی اویسی یکی از خشن‌ترین، بی‌رحم‌ترین و سرسپرده‌ترین عناصر از

وابسته به رژیم، به عنوان فرماندار نظامی تهران چه منطقی داشت؟ آیا برای پراکنده کردن چند عده محدود در خیابان‌های تهران و بعضی از شهرستان‌ها نیاز به لشکر کشی نیروهای زرهی شاه و آوردن تانک و مسلسل به خیابان‌ها بود؟

از ساعت یازده صبح تانکها وارد خیابانها شدند و نگرش هراس انگیز تانکها در فضای خیابانها بیچید.

روزنامه اطلاعات - ۱۸ خرداد ۴۲

تا دیروز تانکها در خیابانهای اصلی شهر مستقر بودند ولی امروز اغلب تانکها به محل خود منتقل شدند.

برقراری حکومت نظامی نشان می‌داد که فراگیری سطوح اجتماعی قیام و تهدیدی که از این جهت متوجه از هم گسیختگی نظام سلطنت خواهد شد تا چه اندازه رژیم پهلوی و شخص شاه را به وحشت انداخته است. اسدالله علم نخست‌وزیر شاه در این دوران، در یادداشت‌های خود می‌نویسد:

وقتی شاه از من پرسید چه می‌کنی؟... عرض کردم اگر در مقابل این بلوا که الان دامنه آن در سراسر کشور گسترده شده، تسلیم شویم، همه چیز از دست می‌رود و فاتحه کشور را باید خواند، عرض کردم اگر کار من احیاناً

پیش نرفت مرا به جرم آدم کشی بگیرید و محاکمه کرده و به دار بزنید تا خودتان راحت بشوید و راه نجاتی برای اعلیحضرت باشد.^۱
اردشیر زاهدی در خاطرات خود می‌نویسد: «اویسی با سر کوب قیام ۱۵ خرداد حکومت سلطنتی را از سقوط نجات داد.»^۲

به قول استاد سید حمید روحانی، ترس و وحشت سرپای شاه و هیأت حاکمه را فرا گرفت و سقوط و نابودی را در برابر دیدند. آنها می‌پنداشتند کشتار فجیع ۱۵ خرداد که در خیابان‌های تهران جوی خون جاری ساخت و پیشگیری نظامی شبانه، خواهد توانست ملت را سر کوب و مایوس سازد! لیکن دیدند که روز ۱۶ و ۱۷ خرداد جنبش دامنه‌دارتر و پرخروش‌تر به وقوع پیوست.^۳

اهمیت قیام ۱۵ خرداد را از زاویه‌ای دیگر نیز می‌توان ارزیابی کرد. تا به آن روز، سابقه نداشت کسانی که در سر کوب حرکت‌های مردمی حضور فعال داشتند، رسماً و علناً مورد تقدیر و تشکر قرار گیرند. اما سر کوب قیام ۱۵ خرداد که دامنه آن ارکان سلطنت شاه را به لرزه انداخته بود آنچنان برای رژیم پهلوی اهمیت داشت که بعد از سر کوب وحشیانه و خونین قیام و فروکش کردن دامنه اعتراضات، از تمام افسران ژاندارمری، شهربانی، ارتش، ساواک و امرا و افسران ارشد فرمانداری نظامی تهران در یک جشن رسمی تقدیر و تشکر شد. شاه به کمک افسران ارشد خود قیام ۱۵ خرداد را سر کوب کرد و در باشگاه افسران بر خون پاک شهدای قیام، بساط رقص و پایکوبی به راه انداختند. این رقص و پایکوبی نشان می‌دهد که تا چه حد سر کوب این قیام برای رژیم حیاتی بود.

اسنادی که در ادامه آمده است هم حجم گستردگی و تداوم قیام ۱۵ خرداد را نشان می‌دهد و هم بیانگر آن است که شاه تا چه میزان از خاموشی این قیام خوشحال است. اسناد این بخش به چهار قسمت تقسیم شده است:

۱. گزارش ساعت به ساعت حرکت مردم در ۱۶ خرداد ۴۲
۲. اسامی دستگیرشدگان روز ۱۴، ۱۵، ۱۶ و ۱۷ خرداد و فراگیری قیام در قشرهای مختلف اجتماعی

۳. اسامی شهدا و مجروحینی که رژیم پهلوی رسماً این جنایت را پذیرفته بود.

۴. برگزاری مراسم ضیافت برای افسران فرمانداری نظامی پس از سر کوب قیام ۱۵ خرداد بخشی از این اسناد قبلاً در جلد اول نهضت/امام خمینی اثر حجت‌الاسلام والمسلمین

۱. یادداشت‌های علم، ویرایش: علیقتی علیخانی، تهران، کتابسرا، ۱۳۷۷، ج ۲، ص ۴۴۰-۴۳۹.

۲. ۲۵ سال در کنار پادشاه، خاطرات اردشیر زاهدی، تهران، عطایی، ۱۳۸۱، ص ۳۲۲.

۳. سید حمید روحانی، نهضت/امام خمینی، تهران، عروج، ۱۳۸۱، دفتر اول، ص ۵۳۸.

سید حمید روحانی و بعضی از متون منتشر شده در دهه شصت به شکل پراکنده آمده است و بخشی دیگر از آرشیو بنیاد تاریخ پژوهی و دانشنامه انقلاب اسلامی انتخاب شد که در مجموعه مجلدات پنج گانه نهضت/امام خمینی منتشر نشده است. بی تردید حجم فاجعه سرکوب قیام خون بار ۱۵ خرداد بسی فراتر از این ارقامی است که رسماً از منابع دولتی آن دوران اعلام شد. امیدواریم این اسناد در شناخت هر چه بهتر نهضت امام خمینی و انقلاب اسلامی و به خصوص قیام ۱۵ خرداد کمک کند.

گزارش ساعت به ساعت مداوم قیام ۱۵ خرداد در روز ۱۶ خرداد ۱۳۴۲

گزارش تظاهرات روز ۱۶/۳/۴۲

ساعت ۰۸۳۰

مغازه‌ها تاکنون باز نشده و اغلب صاحبان آنها جلومغازه ایستاده‌اند و خیابان شرق شهباز دروازه دولاب - خیابان دلگشا مغازه‌ها را باز نموده بودند که وسیله سه نفر ابلاغ شده ببنندند و تعدادی از آنها بسته شده‌اند.

ساعت ۰۸۳۵

در حدود ۲۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه مقابل دانشکده پزشکی اجتماع و در مورد اقدامات دولت و مقامات عالی‌رتبه کشور سخنرانی نموده و شعارهایی داده و جمعیت رو به تزاید است.

ساعت ۰۸۴۵

تعدادی جمعیت در بازار شعار پارچه‌ای همراه داشته که یکطرف آن فارسی و طرف دیگر آن لاتین نوشته شده لیکن متن آن تاکنون معلوم نگردیده است.

ساعت ۰۸۴۵

عده دانشجویان به ۵۰۰ نفر بالغ شده و از دانشکده علوم بسمت درب جنوبی حرکت نموده و هر لحظه بر تعداد آنان اضافه میشود.

ساعت ۰۸۴۶

دانشجویان دانشکده‌های حقوق و فنی و پزشکی را تعطیل و شعاری تحت عنوان (تا مرگ شاه خائن نهضت ادامه دارد) میداده‌اند.

ساعت ۰۸۵۵

اکثر مغازه‌های شمیران تاکنون بسته است.

ساعت ۰۹۰۰

اطلاع رسیده اخلاک‌گران در نظر دارند بعد از ظهر دسته‌های پارتیزانی ۲۰ الی ۳۰ نفری تهیه و بطور پراکنده با مامورین مبارزه کنند و در صورت امکان بمراکز بهائی‌ها و منازل آنان و تلویزیون حمله‌ور شوند .

ساعت ۰۹۰۰

در حدود ۲۰۰ نفر از درب جنوبی دانشگاه خارج شدند و از ترس اینکه ممکن است قوای انتظامی آنها را مضروب نمایند مجدداً بدانسگاه رفته درب‌ها را بسته‌اند که وسیله نگهبانان باز شده است .

ساعت ۰۹۱۰

۵ مغازه در عباس‌آباد باز بوده که با فحاشی مردم بسته شده و نیز در سبزه- میدان ۶ مغازه باز شده که مورد تهدید مردم قرار گرفته است .

ساعت ۰۹۱۰

در حدود ۲۰۰ نفر در مسجد شاه جمع شده و شعار میداده‌اند .

ساعت ۰۹۲۰

در حدود ۲۰۰ نفر در محوطه سبزه میدان اجتماع و قصد حمله بشعبه بانک ملی ، بازار را داشته‌اند .

ساعت ۰۹۲۵

سه تابلو در جلو مسجد شاه نصب شده بود که پائین آورده شده .

ساعت ۰۹۳۰

در جلو بازار تیراندازی شده و چند نفر مقتول و مصدوم شده‌اند .

ساعت ۰۹۳۰

دانشجویانیکه بداخل دانشگاه رفته بودند در مقابل دانشکده علوم اجتماع و دانشجو هاشم سلطانی برای آنها سخنرانی نموده و شعار میدهد (تا مرگ شاه خائن نهضت ادامه دارد - مرگ بر دیکتاتورها)

ساعت ۰۹۳۵

در حدود ۱۵۰ نفر دانشجو در مقابل درمانگاه اجتماع و دونفراز دانشجویان بقیه را تحریک و اظهار داشته اند (یکمک مردم مسلمان بشتابید) و دانشجویان آمادگی خود را برای آتش سوزی اعلام و تصمیم گرفته اند بسمت بازار عزیمت نمایند .

ساعت ۰۹۳۰

در دانشکده پلی تکنیک شعاری بمضمون (مرگ بر این دیکتاتور خون آشام) نصب گردیده و دانشجویان مشغول تحریک سایرین هستند .

ساعت ۰۹۵۵

عده ای در حدود دو یا سه هزار نفر بدستجات کوچک و متفرق از خیابانهای مختلف بطرف پیسی کولا در حرکت اند .

ساعت ۱۰۴۵

یک نفر در چهارسوق کوچک کشته شده و این جنازه فعلا" در مسجد سید - عزیزاله است و جمعیت در این مسجد فوق العاده زیاد است .

ساعت ۱۱۰۰

عده ای در حدود ۱۰۰ نفر از دانشجویان دانشکده کشاورزی در محوطه دانشکده بحرکت درآمده و شعارهای زندهای علیه اعلیحضرت همایونی میدهند .

ساعت ۱۱۱۰

جنازه‌ای مربوط به سید مرتضی مجتهدزاده معمم که وسیله چهار گلوله از پشت بام مسجد باو شلیک شده و فعلاً "عبا و عمامه نامبرده را بروی او کشیده و جمعیت بتدریج باطرف او جمع میشوند .

ساعت ۱۱۱۵

در خیابان ناصر خسرو به پلیس تیراندازی شده است .

ساعت ۱۱۱۵

تاکسی شماره ۸۰۳۲۴ در حالی که دونفر سرنشین سیاه‌پوش داشته در همراه بودرحمهری فریاد میکرده‌اند قیام تجدید شد بطرف بازار بروند و در پشت انبار نفت جمعیت رو باز دیاد است .

ساعت ۱۱۱۵

عده‌ای از کسبه شهری مبادرت به بستن دکاکین نموده که بر اثر دخالت پلیس مغازه‌ها باز شده و وضع بحال عادی مییابد .

ساعت ۱۱۲۰

در دانشکده پلی تکنیک شعاری بمضمون (مرگ بر دیکتاتور خون‌آشام) نصب شده و دانشجویان دانشکده مزبور مشغول تحریک سایرین هستند و قصد دارند دبیرستان البرز و دانشکده‌های دیگر را هم تعطیل نمایند .

ساعت ۱۱۴۰

از طرف کمیته دانشگاه وابسته به جبهه ملی بافرااد دانشجو دستور داده شده است که حتی‌الامکان در بین منظره‌ترین نفوذ نموده و رهبری آنها را بعهده بگیرند .

ساعت ۱۱۴۵

قرار است بعد از ظهر روز جاری کلیه دانشجویان دانشکده کشاورزی که در حدود ۵۰۰ نفر میباشند در داخل شهر تظاهرات نمایند و ضمناً شعار آنها در تظاهرات صبح (تا مرگ شاه خائن نهضت ادامه دارد) بوده است.

ساعت ۱۱۴۵

عده‌ای در جلو سینما ماندانا در سراه نارمک اجتماع و گویا قصد آتش زدن سینما را دارند.

ساعت ۱۲۰۳

قرار است آقای شریعتمداری در ساعت ۱۸۰۰ روز جاری در مسجد حجتیه برای مردم سخنرانی نماید.

ساعت ۱۲۳۵

از طرف کمیته دانشجویان دانشگاه وابسته به جبهه ملی بدانجویان دستور داده شده که حتی الامکان در بین متظاهرين نفوذ کرده و رهبری آنان را بعهده بگیرند.

ساعت ۱۴۰۵

دانشجویان دانشکده کشاورزی کرج تصمیم گرفته‌اند که از ساعت ۱۵۰۰ الی ۱۵۳۰ از دانشکده خارج و مبادرت بتظاهرات نمایند.

ساعت ۱۵۲۰

عده‌ای در خیابان آذربایجان تصمیم گرفته‌اند مغازه‌ها را آتش بزنند که بمامورین مربوطه دستورات لازم جهت سرکوبی آنان داده شده است.

ساعت ۱۵۴۵

عده‌ای در حدود ۲۰۰۰ نفر از خیابان آذربایجان بطرف کارخانه پپسی حرکت کرده‌اند.

ساعت ۱۸۲۰

وضعیت کرج کاملاً "عادی" بوده است.

ساعت ۱۹۲۰

تعداد ۶۰ نفر از دانشجویان دانشگاه تهران وابسته به جبهه ملی بدستجات ۱۰ تا ۵ نفری به سرپرستی خسرو سیفی و نیکدل و شاملودانشجویان دانشکده ادبیات برای انجام تظاهرات و زمینه‌سازی تشکیل اجتماعات بطرف بازار حرکت کرده و تصمیم داشته‌اند در صورت عدم موفقیت بطرف خیابان شاه حرکت کنند.

اسامی دستگیرشدگان روز ۱۴ خرداد سال ۱۳۴۲

اسامی دستگیرشدگان ۱۴ خرداد

ردیف	اسم	شهرت	نام پدر	شغل	محل و ساعت دستگیری	سن
۱	منصور	زیارتی	سید هادی	فروش	میدان توپخانه ساعت ۱۸	۲۲
۲	سید سجاد	موسوی	سید مطلب	کفایت	"	۱۵
۳	حسن	حاجی محمدی	سلطانعلی	کفایت	"	۲۴
۴	ابوالحسن	کشت	غلامحسین	کتابفای	"	۲۵
۵	علی	تقوی	سید رضا	دانشآموز	"	۱۸
۶	محمد	رضائی	غلامعلی	بزاز	"	۱۸
۷	احمد	عزیزی	محمدعلی	کارگر	"	۲۵
۸	رحیم	قربانپان	زینال	دستفروش	"	۲۵
۹	ولسی	محمدی	حنیفه	"	"	۱۶
۱۰	امیر	محمدی	حنیفه	میل ساز	"	۱۴
۱۱	یوسف	برارش	ابراهیم	کساکس	"	۳۶
۱۲	ابراهیم	نورمحمدی	غلامحسین	کفایت	"	۲۰
۱۳	بهرام	بروشکی	محمدحسن	دانشآموز	"	۱۵
۱۴	حسن	اسکندری	علم دار	کفایت	"	۱۷
۱۵	محمد	نجفی	ابوالقاسم	دانشآموز	"	۱۸
۱۶	محمد	چودار	محسن	دانشآموز	"	۱۷
۱۷	محمد	رادخوشنود	حسن	چواهرساز	"	۱۸
۱۸	حسین	بصیر غفوری	غلامعلی	چاپخانه دار	"	۱۸
۱۹	ابراهیم	شیرازی	اسمعیل	صراف	"	۱۶
۲۰	قنبر	سپروسی	حسن	کفایت	"	۲۰
۲۱	احمد	صیوفسر	علی	محصل	"	۱۷
۲۲	محمد	خرزائی	عباس	محصل	"	۱۷
۲۳	عیسی	پندار	علی اکبر	سماورساز	"	۱۸
۲۴	موسی	خندشبان	علی اکبر	سماورساز	"	۱۷
۲۵	محمد	شیرمحمدی	علی	یافته	"	۱۸
۲۶	امراه	کمان دار	علی شیرمحمدی	دستفروش	"	۱۷
۲۷	حسین	درویشپان	علی	بازاری	"	۱۶
۲۸	علی اکبر	فرنگی	اسمعیل	خیاط	"	۲۷
۲۹	محمد	ابطحی	ضیا	براق دوز	"	۱۸
۳۰	حسین	مهاجر	مرشد علی	الکل کار	"	۲۲
۳۱	مصطفی	بیش نماز	علی	کارگر چاپخانه	"	۱۷
۳۲	ذوالفقاری	چاباری	یوسف	میل ساز	"	۱۷
۳۳	حسن	اصغری	اسکندر	سلمان	"	۱۹
۳۴	روح اله	گندمکار	فرح اله	نقاش	"	۲۹
۳۵	محمد	زارخ زاده یزدی	قاسم	شیرفروش	"	۲۸
۳۶	عباس	گلپهاری	علی اکبر	کارگر	"	۲۵

۷۰

۳۷	حسن	سپاهی	علی اصغر	کفایش	"	"	"	۱۶
۳۸	حسن	اکبرزاده	علی	بناه	"	"	"	۱۸
۳۹	عبداله	اعلائی	اسمعیل	کارگر	"	"	"	۳۱
۴۰	حسین	نصیری	حسن	کفایش	"	"	"	۲۰
۴۱	ابراهیم	حسنلو	محمدنی	دستفروش	"	"	"	۲۲
۴۲	عباس	داودی	یحیی	مقنی	"	"	"	۲۵
۴۳	رحیم	عوض زاده	احمد	لولهکش	"	"	"	۲۲
۴۴	اسداله	تیموری	صفر	آهنگر	"	"	"	۳۴
۴۵	منصور	تیموری	صفر	خیاط	"	"	"	۳۱
۴۶	ستار	رضائی	رحیم	پیراهن دوز	"	"	"	۳۰
۴۷	سیدضیاءالدین	صدیق موسوی	سیدمحمد	پیراهن دوز	"	"	"	۱۹
۴۸	سید کاظم	صدیق موسوی	سید محمد	خرازی فروش	"	"	"	۱۹
۴۹	سید عباس	شجاعی	سید علی	حلیی ساز	"	"	"	۲۱
۵۰	حسین	محسنی	حسن	کارگر	"	"	"	۲۷
۵۱	اکبر	غفورزاده	قدمعلی	بیکار	"	"	"	۲۲
۵۲	علی	زینعلی	محمد	بیکار	"	"	"	۱۷
۵۳	اسداله	شیرین	علی	بقال	"	"	"	۲۲
۵۴	حمید	مستشاری	غلامرضا	دانتش آموز	"	"	"	۲۵
۵۵	کریم	شیشه‌ای	حسن	دانتش آموز	"	"	"	۱۵
۵۶	قاسم	یاری	حسین	لولهکش	"	"	"	۳۲
۵۷	تیمور	بهرامی	محمدعلی	دانتش آموز	"	"	"	۲۱
۵۸	محمد	خوانساری	حسن	دانتش آموز	"	"	"	۱۶
۵۹	محمدحسین	رحیمی	حسین	لوله‌ساز	"	"	"	۱۷
۶۰	عباس	مهدی نژاد	ابوالفضل	خرازی فروش	"	"	"	۲۶
۶۱	محمود	مغینی	علی	خرازی فروش	"	"	"	۳۱
۶۲	مرتضی	پیلهور	رجب	جوراب باف	"	"	"	۲۰
۶۳	محمد	بروجردی	محمد	دانتش آموز	"	"	"	۱۷
۶۴	مجید	افخمی	محمد	دانتش آموز	"	"	"	۱۶
۶۵	احمد	صغی	علی اصغر	کارگر	"	"	"	۱۷
۶۶	مرتضی	سینی جانی	علی	کارگر	"	"	"	۱۷
۶۷	رضا	روایت	سیدمحمد	دانتش آموز	"	"	"	۱۴
۶۸	ابراهیم	ذال نژاد	محمود	خیاط	"	"	"	۲۰
۶۹	عبداله	ترکمنی	فرضعلی	آهنگر	"	"	"	۳۸
۷۰	اسفندیار	یگانگی	تیمور	کارگر	"	"	"	۱۵
۷۱	اسمعیل	کافی لال	حسن	بافندگی	"	"	"	۲۵
۷۲	محمد	ایرانی	غلام	منشی حجره	"	"	"	۳۵
۷۳	حیدر	مجتبائی	محمدتقی	آهنگر	"	"	"	۲۶
۷۴	مسعود	شهیدی	نصراله	بیکار	"	"	"	۳۱
۷۵	قربا نعلی	پورمقیدی	علی حیدر	نقاش	"	"	"	۳۱

...

۲۶	"	"	"	محمد علی	خوش اخلاق	غلامعلی	۷۶
۲۷	"	"	"	سید حسین	علیزاده	سید احمد	۷۷
۱۶	"	"	"	محصل	ابراهیم	اسعبل	۷۸
۲۹	"	"	"	کارگر	محمد یوسف	غلامعباس	۷۹
۲۵	"	"	"	بنا	حسین	اصغر	۸۰
۲۰	"	"	"	سراج	حسین	سپهرآزاد	۸۱
۲۷	"	"	"	ساعت ساز	سید محمد تقی	سید نوراله	۸۲
۲۲	"	"	"	نایلبوساز	اسداله	هوشنگ	۸۳
۱۸	"	"	"	سراج	حسینعلی	محمد	۸۴
۱۹	"	"	"	بیکار	یوسفعلی	بهمن	۸۵
۲۶	"	"	"	موزائیک ساز	احمد	فتح اله	۸۶
۳۲	"	"	"	کارگر	عبداله	محمد علی	۸۷
۱۸	"	"	"	ناکرد ناچر	علی محمد	عباسعلی	۸۸
۲۷	"	"	"	تحصیلدار	محمد حسن	علی محمد	۸۹
۲۴	"	"	"	محصل	عبدالحسین	مصطفی	۹۰
۲۵	"	"	"	یافته	میرزا	حسن	۹۱
۱۶	"	"	"	دستفروش	حدا نظر	علی	۹۲
۱۸	"	"	"	تحصیلدار	احمد	سید عباس	۹۳
۱۸	"	"	"	یافته	محمد رضا	اکبر	۹۴
۳۴	"	"	"	بنا	سزبوشان بهشتی	رضا	۹۵
۲۸	"	"	"	یافته	حسن	علی اکبر	۹۶
۱۸	"	"	"	یافته	حاج آقا	سند حسینی	۹۷
۲۸	"	"	"	قاپ ساز	مانااله	حسن	۹۸
۱۸	"	"	"	بیواهن دوز	محمد	مصطفی	۹۹
۳۰	"	"	"	آینه ساز	سید حسن	سید مهدی	۱۰۰
۱۷	"	"	"	آینه ساز	سید حسن	سید علی	۱۰۱
۳۲	"	"	"	نقاش	صادق	محمد علی	۱۰۲
۲۲	"	"	"	محصل	رضا	جواد	۱۰۳
۱۹	"	"	"	قناد	آقا بالا	پرویز	۱۰۴
۱۸	"	"	"	بیواهن دوز	قاسم	غلامحسین	۱۰۵
۲۴	"	"	"	بنگاه دار	محمد رضا	حسن	۱۰۶
۲۵	"	"	"	کارگر	محمد رضا	یوسف	۱۰۷
۲۶	"	"	"	کاسب	سلم	ابراهیم	۱۰۸
۱۶	"	"	"	کاسب	عباس	حسن	۱۰۹
۲۷	"	"	"	محصل	حسین	مصطفی	۱۱۰
۲۴	"	"	"	محصل	علی	غلامحسین	۱۱۱
۲۰	"	"	"	بیواهن دوز	محمود	حسن	۱۱۲
۲۰	"	"	"	کساورز	علی اصغر	محسن	۱۱۳
۱۸	"	"	"	خیاط	عباس	اصغر	۱۱۴
۲۵	"	"	"	کفایت	غلامعلی	محمد رضا	۱۱۵
۲۱	"	"	"	کفایت	غلامعلی	حسن	۱۱۶
۱۹	"	"	"	خیاط	عصمت اله	عبداله	۱۱۷
۲۸	"	"	"	کارگر	اسمعیل	حمید	۱۱۸
۲۸	"	"	"	خیاط	محمد کاظم	حبیب	۱۱۹
۱۸	"	"	"	خیاط	محمد	حسن	۱۲۰
۲۵	"	"	"	کارگر	محمد	غلامرضا	۱۲۱
۳۱	"	"	"	نچار	رضان	احمد	۱۲۲
۳۱	"	"	"	کاسب	محمد رضا	جواد	۱۲۳
۱۸	"	"	"	دانش آموز	محمد	جعفر	۱۲۴

اسامی دستگیرشدگان روز ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲

سازمان نظامی و اطلاعاتی
مختص وزیرک
وزارت
محرمانه

موضوع: دستگیر شدگان وقایع خرداد ماه ۱۳۴۲

محترماً بعرض میرساند .

بطوریکه استحضار دارند در جریان وقایع اخیر خرداد ماه ۱۳۴۲ قبل از اعلام فرمانداری نظامی تعداد ۳۵۲ نفر که در تظاهرات و اغلال در تمام عمومی شرکت داشتند بر مبنای مأمورین انتظامی دستگیر و بساواک اعزام و با اتهام اقدام بر ضد امنیت داخلی مملکت با صدور قرار بازپرس نظامی در زندان های موقت شهرهای گل کبیر، قزل قلعه . پادگان عشرت آباد . پادگان بهسیم بازداشت گردیدند .

اینکه نتیجه اقدامات معموله درباره زندانیان مورد بحث را از جهت استحضار محروضه دارد .

۱- در بدو دستگیری چون تعدادی از افراد دستگیر شده نشان بین ۱۴ و ۱۷ سال بود لذا کمیونی از نمایندگان ساواک . اداره اطلاعات شهرهای گل کبیر و زندان موقت شهرهای تشکیل گردید و طبق صورتجلسه مشکله ۵۰ نفر آنان که نشان بحسد ثانوی نرسیده بود با اخذ تمهید از زندان آزاد گردیدند .

۲- از بقیه افراد زندانی تا این تاریخ بازجویی های لازمه بعمل آمده است اینک بمنظور تعیین تکلیف متهمین مورد نظر ذیلاً پیشنهاد میگردد .

الف . افرادی که فاقد سابقه قبلی بوده و ضمن بازجویی اظهاراتشان مقرون بحقیقت بوده و بازجویان مربوطه نیز نظرشان دال بر بیگناهی آنان باشد با اخذ تمهیدی مبنی بر سر اینکه در آتیه مبادرت با عملی که برخلاف مصالح عالیه باشد نمایند نسبت با آزادی آنان اقدام مقتضی معمول گردد .

ب . در مورد بقیه افرادی که سوابق قبلی داشته فعلاً در بازداشت بمانند و نسبت بتکمیل پرونده آنان اقدام چنانچه مقصر تشخیص داده شدند پرونده آنان جهت هرگونه اقدام ثانوی بدادستانی ارتش احاله گردد و در غیر این صورت اقدامات لازم در مورد آزادی آنان بعمل آید .

علیهذا مراتب از جهت استحضار محروضه و در هرگونه دستوری منوط با امر عالی است .

مستتر
سازمان

نسخه ۱۳۱۳ مورخ ۱۳ خرداد ۱۳۴۲
تجدیداً با بازپرس
جمعی عورت در دست
از نظر کتبت کتبت است
در بدو در دستگیر شدگان

۱۳۴۲/۴/۱۶

مهر تایید
مهر تایید
مهر تایید

۱۷۱
پرونده مورخه ۱۵ خرداد ۱۳۴۲
دوره سوم سال بیستم شماره ۷۵ بهار و تابستان ۱۴۰۲

صورت‌اسامی روحانیونی که در تاریخ جریان الحیدر سنگبر شده اند

برابرقرار با زیرین نظامی بازداشت میباشند

۲۰۲۶

ردیف	نام	شهرت	نام پدر	تاریخ بازداشت
۱=0	روح اله	الموسوی الخنیزن	مصطفی	۴۲/۳/۱۵
۲=0	حسن	طباطبائی قمی	حاج آقا حسن	۴۲/۳/۱۶
۳=0	بها* الدین	محلانی	محمد جعفر	۴۲/۳/۱۵
۴ ✓	مجیدالدین	مصباحی	سید جمال	۴۲/۳/۱۵
۵ ✓	جلال الدین	آیت اله زاده	شیخ جعفر	۴۲/۳/۱۵
۶ ✓	محمد هاشم	دست قیب	سید عبدالحسین	۴۲/۳/۱۵
	محمدالدین	محلانی	بها* الدین	۴۲/۳/۱۵
۸	عبدالحسین	دست قیب	مورزا محمد تقی	۴۲/۳/۱۸
۹ ✓	مرتضی	مظفری	محمد حسین	۴۲/۳/۱۵
۱۰ ✓	ناصر	مکارم شیرازی	علی اکبر	۴۲/۳/۱۵
۱۱ ✓	عباسعلی	اسلامی	حسین	۴۲/۳/۱۵
۱۲ ✓	سید محمد تقی	واحدی	سید محمد رضا	۴۱/۲/۱۵
۱۳ ✓	محمد تقی	نلسفی	محمد رضا	۴۲/۳/۱۵
۱۴ ✓	محمد حسن	بنگانی		۴۲/۳/۱۸
۱۵ ✓	محمود	راش اخلاصی (وحدت)	ابراهیم	۴۲/۳/۱۸
۱۶ ✓	حسین	سلم زاده اهری		۴۲/۳/۱۸
۱۷ ✓	ماشاء اله	شریفی	فرزام	۴۲/۳/۱۸
۱۸ ✓	محمد صادق	صادقی (خلخالی)	پداله	۴۲/۳/۱۸
۱۹ ✓	سید جواد	الیاس	حاج سید عبدالسلام	۴۲/۳/۱۸
۲۰ ✓	علی	دربان (موجدی)	مهدی	۴۲/۳/۱۸
۲۱ ✓	محمد علی	شرعی	فلامحسین	۴۲/۳/۱۸
۲۲ ✓	سید اجید	حسینی	محمد	۴۲/۳/۱۸
۲۳	حسین	اشرف الواعظین	حمید اله	۴۲/۳/۱۵
۲۴ ✓	سید عبدالکریم	هاشم نژاد	سید حسن	۴۲/۳/۱۵
۲۵ ✓	سید حسین	سید محمد موسوی نسب	سید علی	۴۲/۳/۱۵
۲۶ ✓	حاج سید علی اصغر	اعتقاد زاده	علی اصغر	۴۲/۳/۱۵
۲۷ ✓	حاج فرج اله	واغانی	عبدالباقی	۴۲/۳/۱۵
۲۸ ✓	حاج شیخ عبدالرحیم	حاج کسبی	حاج شیخ آقا بزرگ	۴۲/۳/۱۵
۲۹ ✓	شیخ عبدالنسی	حاجی کسبی	حاج شیخ آقا بزرگ	۴۲/۳/۱۵
۳۰ ✓	شیخ عبدالعلی	حاجی کسبی	حاج شیخ آقا بزرگ	۴۲/۳/۱۵
۳۱	سید محمد مرتضی	مرتضوی	سید حسن	۴۲/۳/۱۵
۳۲	سید مصطفی	قمی طباطبائی	سید جواد	۴۲/۳/۱۵
۳۳	حسین	غفاری آذرشهری	عباس	۴۲/۳/۱۵
۳۴	شیخ مرتضی	طاهری	سیدرضا	۴۲/۳/۱۵
۳۵	علی اکبر	نکه	آقائی	۴۲/۳/۱۵
۳۶	باب اله	نقّه الاسلامی	علی اکبر	۴۲/۳/۱۵

توضیح: نامبردگان بالا که در مقابل آنان علامت (x) گذاشته شده است از زندان آزاد گردیده‌اند.

"اسامی روحانیون دستگیرشده"

ردیف	اسم	شهرت
۱	سید ضیاء الدین	استرآبادی
۲	سید علی نقی	جلالی تهرانی
۳	سید محمد علی	سیط الشیخ
۴	سید احمد	شهرستانی
۵	سید موسی	سیط الشیخ
۶	آقا نجفی	شهرستانی
۷	سید محمد حسین	علوی طباطبائی
۸	سید محمد	حائری
۹	سید مهدی	کماری
۱۰	سید صدرالدین	جزایری موسوی
۱۱	سید محمد صادق	شریعتمداری
۱۲	غلامحسین	جعفری
۱۳	سیدهادی	خسروشاهی
۱۴	سیدآقا	موسوی خلخالی
۱۵	محسن	محدث زاده
۱۶	حاجی آقا باقر	طباطبائی قمی
۱۷	سید ناصر	ابطحی
۱۸	سیدهادی	طباطبائی قمی
۱۹	سید حسین	جزایری موسوی
۲۰	شیخ حسین	خندقی آبادی
۲۱	مصطفی	مسجد جامعی
۲۲	مهدی	حائری تهرانی
۲۳	میرزا یوسف	ابروانی
۲۴	علی	محدث زاده
۲۵	سیدرضا	مصطفوی تفرشی
۲۶	عبدالنبی	شهرستانی
۲۷	عباس	نجاتی
۲۸	نورالدین	خلخالی
۲۹	محمدتقی	کماری
۳۰	سیدهادی	خلخالی
۳۱	سید محسن	کماری زاده

"اسامی دستگیرشدگان بازنده خرداد ۴۲"

ردیف	نام	شهرت	نام پدر	شغل	اتهام
۱	غلامحسین محمد	ربیعی کلهر	علی	بستنی فروش	شرکت در تظاهرات
۲	ابراهیم ابوالفضل	نظری حسینی	محمد	سازندویج	" " "
۳	محمد	فراهانی رضائی	اصغر	کمک‌راننده	تظاهرات علیه دولت
۴	ابوالقاسم	حاجی	رفضان	شیشه‌بر	" " "
۵	یوسف مهدی	موسوی هاشمی	ازدر	پاکت ساز	" " "
۶	محمد باقر	حاجی آقا بزرگی	احمد	بیگار	" " "
۷	محمد	جمشیدی	عبدالحسین	خواروبارفروش	اخلال در نظم
۸	سید یوسف رضا	حسینی کارساز	غلامرضا	باربر	" " "
۹	رضا	کارساز صادقی	سید یعقوب	دالان‌دار بارفروش	" " "
۱۰	محمدحسین	قریان	حسن	کناورز	" " "
۱۱	محمدعلی	آقا بزرگی	علی	کارمند وزارت کشور	" " "
۱۲	حمید اسماعیل	رجائی الهداد	محمد باقر	اجاره‌دار باغ	" " "
۱۳	داود نصراله	غفاری خاکباز	حسین	پیراهن‌دوز	" " "
۱۴	محمدعلی احمد	حردانی علیزاده	عباس	لباس فروش	" " "
۱۵	محسن نصراله	سیدظاهر عدیلی	میرزا علی	محصل	" " "
۱۶	محمدعلی احمد	علیزاده	ناصر	کارمند حسابداری راه آهن	" " "
۱۷	محمد نصراله	سیدظاهر	محمدحسین	تره‌بار فروش	" " "
۱۸	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	باربر	" " "
۱۹	محمد نصراله	عدیلی	سید مرتضی	نوکر	" " "
۲۰	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۲۱	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۲۲	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۲۳	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۲۴	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۲۵	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۲۶	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۲۷	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۲۸	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۲۹	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۳۰	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۳۱	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۳۲	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۳۳	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۳۴	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۳۵	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۳۶	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "
۳۷	محمدعلی احمد	علیزاده	محمد	نوکر	" " "

۳۸	نام خدا	گودرزی	حداداد	کارگر	" " "
۳۹	نصرت اله	مسلکی	علیشاه	قهوه‌چی	" " "
۴۰	زورز	آساطوریان	سورن	کارگر کارخانه	" " "
۴۱	مرتضی	تقی خانی	کاظم	محصل	" " "
۴۲	یحیی	تقی خانی	کاظم	راننده ناکسی	" " "
۴۳	غلامعلی	سیحانی	امیر	وکیل دادگستری	" " "
۴۴	جهانگیر	افشار	امیر	-	" " "
۴۵	صفر	فرح‌اله نژاد	فرح‌اله	اتوشویی	" " "
۴۶	علی	ریسمانی	اسداله	کارمند القابیان	" " "
۴۷	مسعود	صدقیانی‌زاده	عبدالصمد	بیکار	" " "
۴۸	عباس	بیبختی	محمدحسین	باربر	" " "
۴۹	حسین	خبازی	علی	کفایت	" " "
۵۰	علی	علیمحمدی	حسین	نجار	" " "
۵۱	صفرعلی	کاظمی	علی احمد	بنا	" " "
۵۲	حسن	انباردار	مرتضی	شاگرد نانوا	" " "
۵۳	شکراله	مداح	محمد	کارگر	" " "
۵۴	مصطفی	مقدم	رجب	بنا	" " "
۵۵	محمود	پناهی	علی اکبر	شاگرد آهن فروش	" " "
۵۶	کمال	علوی	نورالدین	محصل	" " "
۵۷	اکبر	کاظم پور	اصغر	کارگر جوراب باف	" " "
۵۸	علی	کججانی	علی اکبر	یافته	" " "
۵۹	رضا	شقیعی	عبدالرحیم	کارگر حمام	" " "
۶۰	هوشنگ	سلیمان زاده	قربان	چرم سار	" " "
۶۱	سیدهاشم	موسوی	بیوک	کارگر کارخانه شاه پسند	" " "
۶۲	سید علی	حسینی	سیدکاظم	دفتردار	" " "
۶۳	مظفر	محمدی	جهان بخش	آهنگر	" " "
۶۴	احمد	سلامت	عبدالحسین	بازرگان	" " "
۶۵	ایرج	قوانلو	جهانگیر	دانشجوی سال سوم معماری	شرکت در نظاهرات
۶۶	بهرروز	قهرمانلو	مصطفی	محصل	" " "
۶۷	توکل	کججانی	عبداله	نوکر مرل	" " "
۶۸	جهانگیر	زین العابدین	رمضان	محصل	" " "
۶۹	اسلام	سیناور	اروجعلی	شاگرد میل ساز	" " "
۷۰	امیرهمایون	خلیل پور	سیدتقی	محصل	" " "
۷۱	اکبر	خمسهای	کریم	کارگر بنا	" " "
۷۲	داود	علی پناه	اسماعیل	ترک تحصیل	نظاهرات
۷۳	محمدحسن	حریری	عباسعلی	-	" " "
۷۴	عسگر	کفیلی	عبدالعلی	خیاط	" " "
۷۵	حسین	ملکی	اکبر	بارچه فروش دوره گرد	" " "
۷۶	محمدرضا	شادلو	قربان	یافته جهت سازی	" " "
۷۷	جهانعلی	بلواری	حمیلی	کارگر کارخان	" " "

۷۸	محسن	اکبر	حسین	"	"
۷۹	داود	محمدزهرائی	علی	شاگرد خیاط	"
۸۰	اکبر	عصب الطهور	حسین	خیاط	"
۸۱	علی اکبر	دلدادی	حاجی بابا	کارگر کارخانه	"
۸۲	سیدکمال	حسینی	سیدمصطفی	بقال	"
۸۳	علی	صادقی اردستانی	علی اکبر	بزاز	"
۸۴	قربان	رضائی	ولی	کارگر کارخانه	"
۸۵	روح اله	رجبی	حبیب اله	خیاط	"
۸۶	قدیر	حبیبی	جلیل	کارگر کارخانه	"
۸۷	حسین	باقری	علی	کارگر چیت ساز	"
۸۸	جعفر	میرزا زاده منفرد	عزیزاله	محصل	"
۸۹	هادی	خسروی	مهدوی	"	"
۹۰	اصغر	ابوالحسن	اکبر	کارگر کارخانه	"
۹۱	احمد	آزاده دهقان	آقاخان	میکانیک	"
۹۲	مرتضی	انصاری	محمود	خیاط	"
۹۳	جعفر	صنعتی نژاد	حبیب اله	محصل	"
۹۴	محمود	یوسفی	علی اصغر	برسنار بیمارستان فیروزآبادی	"
۹۵	مرتضی	فرشچی	حسن	محصل	"
۹۶	حسین	محمدقاسمی	ابوالقاسم	راننده	"
۹۷	محمدصالح	امین بور	محسن	خیاط	"
۹۸	مهدی	وهایی	غلامرضا	سنگکن	"
۹۹	رشید	شیخ الاسلامی	محسن	دانشجوی معقول و منقول	نظارات و آتش سوزی انومیل
۱۰۰	رضامعروف به اکبر	سیدصالحی	رحیم	تحصیلدار برنج فروش	نظارات خیابانی
۱۰۱	حسن	صادقی	ابوالقاسم	بیکار	"
۱۰۲	عزت اله	افتخاری	حسن	دانشجوی دانشسرای عالی	تحریک دانشجویان
۱۰۳	حسین	فرخی	مصطفی	شاگرد راننده	"
۱۰۴	خسرو	میرزاده	رفیع	بپراهن دور	"
۱۰۵	رضا	عظیمی	آقا	بلیط بخت آزمائی فروش	"
۱۰۶	محمود	صادق بور	حبیب اله	شاگرد چادر دوز	"
۱۰۷	حسن	بزدانی	محمدحسین	شاگرد نانوا	"
۱۰۸	محمد	نقدسی	محمدتقی	دستفروش	"
۱۰۹	غلامحسین	پیش قدم	عزیز	با فنده	"
۱۱۰	یداله	عباسی	رمضان	دوغ فروش	"
۱۱۱	منصور	ضامنی	محمود	میوه فروش	"
۱۱۲	سیدعلی	بلاعی	سید عبدالحجت	شاگرد آهن فروش	"
۱۱۳	شعبان	خدا بخشی	یداله	شاگرد کله پز	نظارات
۱۱۴	سیدکریم	حجتی	سیدحسین	دستفروش لباس	"
۱۱۵	اصغر	عباسی کوبائی	عبدالکریم	شاگرد تجارتخانه	"
۱۱۶	ولی اله	عطائی	رحیم	کفایت	"

" " " "	دوچرخه‌ساز	محمدحسین	مقدم فرد	محمود	۱۵۷
" " " "	قناد	سیدعلی	سادات کاشانی	سیدجلال	۱۵۸
" " " "	روضه‌خوان	آقائی	(تکه)	علی‌اکبر	۱۵۹
" " " "	گوسفندفروش	ابوالقیس	الوبری	علی‌اکبر	۱۶۰
" " " "	محصل علوم دینی	سیدجمال	صالحی	مرتضی	۱۶۱
تحریک کسبه بخش ۱۱	شیخ و کاسب	علی	محمدخانی	غلامرضا	۱۶۲
" " " "	طلبه قم و زارع	حاج‌اسداله	باقری	مهدی	۱۶۲
شرکت در تظاهرات	کارمند شرکت دیالکو	محمد	اخلافی	محمود	۱۶۳
تظاهرات در خیابان سپه	دالان‌دار گاراژ	محمدعلی	یکتا حجازی	حسن	۱۶۴
تظاهرات	محصل	خلیل	ساوجبلاغی	ابراهیم	۱۶۵
"	خیاط	غلامرضا	ذوق‌وش	جواد	۱۶۶
"	بیم‌فروش	هاشم	صادق پور	حسن	۱۶۷
"	سرابدار	حاج‌علی	حسین‌زاده	علی‌اکبر	۱۶۸
	دانشجوی تسلیحات	جلال	اراک	محمدرضا	۱۶۹
	کارگر جگرفروش	عباس	موسوی	حیار	۱۷۰
	نجار	محمد	احمدی	علی	۱۷۱
تحریک کسبه	محصل	نصراله	فیروزآبادی	محمدعلی	۱۷۲
	دندان‌ساز	ابراهیم	ترک	غلام	۱۷۳
	راد یوساز	نصرت	نصرتی	خلیل	۱۷۴
	بارفروش	حسن	قیاضی	داود	۱۷۵
	مکانیک	غلامرضا	نورمحمدی	بهرام	۱۷۶
		اسماعیل	ابراهیمی	محمدباقر	۱۷۷
		عبدالحسین	رضوی	دکتر سیدعلی	۱۷۸
		قربانعلی	نصرت‌زاد	محمد	۱۷۹
	خیاط	بهبول	حسینی	علی	۱۸۰
	بیکار	زین‌العابدین	جسوری	محمدباقر	۱۸۱
	شاگرد نانوا		نوری پور	جلیل	۱۸۲
	خیاط	حسن	صریحی	عبداله	۱۸۳
	دلالت	رسول	قهرمانی	یوسف	۱۸۴
تحریک به تظاهرات		صادق	محیط	احمد	۱۸۵
" " "	دانشجوی پزشکی	محمد	ریاحی	مصطفی	۱۸۶
" " "	قالیباف	محمدحسین	غفوریان	یحیی	۱۸۷
" " "	دانشجوی پلی‌تکنیک	احمد	شیخ	بتول	۱۸۸
" " "	تراشکار	شموئیل	ولدی	رایرت	۱۸۹
دادن شعار مخالف	گلگیرساز	محمدعلی	صیاف‌زاده	سید غلامعلی	۱۹۰
غارت اثنایه کاج گلستان	راننده	عین‌اله	کریمی	مرتضی	۱۹۱
سرقه	کفاش	فغان	قربانی	ابوالفضل	۱۹۲
تحریک به بستن مغازه‌ها	پیشنماز	سیدحسن	گوهری	سیداحمد	۱۹۳
" " " "	شاگرد تصاب	حسن	فراهانی	علی	۱۹۴
" " " "	مصلح‌فروش	محمدحسین	طریقی	عبدالحسین	۱۹۵

۱۹۶	علی	بورقانی	نجف	شاگرد قصاب	"	"	"	"
۱۹۷	عباس	عباسی	غلامحسین	متصدی بنگاه معاملات ملکی	"	"	"	"
۱۹۸	ابوالقاسم	نیموری	حسین	آهن فروش	"	"	"	"
۱۹۹	محمد رضا	محمدی	قدرت اله	بقال	"	"	"	"
۲۰۰	زاغی	محمد اکبری	علی	شاگرد نقاش	ترد در منطقه ساعت ممنوعه	"	"	"
۲۰۱	علی اکبر	محمدزاده مطلق	ایمان	دلالتی	"	"	"	"
۲۰۲	جمشید	شعبانی رهبر	رسول	راننده تاکسی	نظارات و اهانت بیا مورین	"	"	"
۲۰۳	داود	مارکوسیان	سهاک	مکانیک	"	"	"	"
۲۰۴	فیروز	ملکزاده	ابراهیم	محصل	"	"	"	"
۲۰۵	اکبر	اویسی	رحمت اله	کارمند ثبت کرج	"	"	"	"
۲۰۶	عبدالکریم	امیری	حسین	دبیلمه بیکار	"	"	"	"
۲۰۷	کامران	علیزاده علوی	ابراهیم	محصل	"	"	"	"
۲۰۸	محمد مهدی	چرختاب	محمد حسن	ماشین دار	"	"	"	"
۲۰۹	حسن	ملکی	فرامرز	مکانیک	ترکت در نظارات	"	"	"
۲۱۰	ابوالحسن	دادگستر	سیف علی	شیرینی فروش	"	"	"	"
۲۱۱	مهدی	ناقری	سیف اله	کارگر جیت سازی	"	"	"	"
۲۱۲	مرتضی	نوری	شیرخان	کارگر سراجی	"	"	"	"
۲۱۳	اسعدیبار	رجعی	ناد علی	خدمتگذار بنگاه راه آهن	"	"	"	"
۲۱۴	عماد	ازغندی	ابراهیم	کارمند شهرداری	دعوت مردم بنظارات	"	"	"
۲۱۵	رمضانعلی	دریائی حافی	نوروزعلی	بیکار	مظنون	"	"	"
۲۱۶	علی اصغر	کمی	علی اکبر	راننده تاکسی	تحریک بنظارات	"	"	"
۲۱۷	مهدی	خاودانی	سید احمد	دوبلاژ فیلم	نظارات	"	"	"
۲۱۸	احمد	میرزا: بدالله	عبداله	نافنده تریکو	"	"	"	"
۲۱۹	حسین	گلچین	کریم	شاگرد سلمانی	ترکت در نظارات	"	"	"
۲۲۰	سید حسن	سرمالک	سید محمود	طواف	"	"	"	"
۲۲۱	علی اکبر	الفت بیا	حسینعلی	بیراهن دور	"	"	"	"
۲۲۲	نقی	مشهدی حسینی	علی اصغر	دوچرخه سوار	تحریک مردم و دادن شعار	"	"	"
۲۲۳	سید احمد	طباطبائی	سید عباس	زارع	حمله به پاسگاه و راهمین با اسلحه سرد	"	"	"
۲۲۴	عباس	پورچی	محمد علی	"	"	"	"	"
۲۲۵	یوسف	هندی نسب	امیر	"	"	"	"	"
۲۲۶	محمد علی	بوری	ابراهیم	"	"	"	"	"
۲۲۷	نادر	عابدی	غلامعلی	"	"	"	"	"
۲۲۸	سید محمد	طباطبائی	سید حسن	"	"	"	"	"
۲۲۹	جمال	سجادیان	حواد	یافنده	تحریک کنندده	"	"	"
۲۳۰	کمال	سجادیان	حواد	"	"	"	"	"
۲۳۱	حسین	راضی	غلامرضا	کارمند شهرداری	حزب حزب مردم ایران	"	"	"
۲۳۲	دکتر حبیب اله	سماں	حسن	کارمند مبارزه با مالاریا	"	"	"	"
۲۳۳	یوسف	ظاهری	محمد صادق	مهندس	تحریک کنندده	"	"	"
۲۳۴	مصطفی	رضائی	محمد	کارمند بهداشتی	"	"	"	"

کارگردان جبهه ملی	آموزگار	حسین	مهذوی	حسین	۲۳۵
بستن دکان و تحریک مردم	عطار	محمد ناصر	محمدی ظاهری	محمد شیر	۲۳۶
" " " "	عطار	عبداله	حیدری	اسداله	۲۳۷
" " " "	کارمند شهرداری	علی	فقیرزاده	رضا	۲۳۸
توده و جبهه ملی	دانشجو	علی	ضیاء طریقی	حسن	۲۳۹
تحریک کننده در بازار	ماشین دار	محمد	عدل پرور	علی	۲۴۰
" " " "	مدرس امام جماعت	سید محمد	سترآبادی	سیدضیاءالدین	۲۴۱
" " " "	امام جماعت	ابوالقاسم	علوی طباطبائی	سید محمدحسین	۲۴۲
" " " "	" "	سید محمد	شهرستانی	سید آقاجفی	۲۴۳
" " " "	" "	سید محمدتقی	سیط الشیخ	سید محمد علی	۲۴۴
کتابت	" "	" "	سیط الشیخ	سید موسی	۲۴۵
مدرس و پیش نماز	مدرس و پیش نماز	سید علی اصغر	شهرستانی	سید احمد	۲۴۶
امام جماعت	امام جماعت	میرزا علی	ابروانی	میرزا یوسف	۲۴۷
" " " "	" " " "	سید محسن	جلالی تهرانی	سید حاج علیغنی	۲۴۸
" " " "	" " " "	هدایت اله	حاتری	سید محمد	۲۴۹
پیش نماز و محصل	پیش نماز و محصل	عباس	محدث زاده	محسن	۲۵۰
امام جماعت	امام جماعت	سید علی اکبر	مصطفوی تفرسی	حاج سیدرضا	۲۵۱
واعظ و محصل	واعظ و محصل	عباس	محدث زاده	علی	۲۵۲
امام جماعت	امام جماعت	سید محمد	کماری	سید مهدی	۲۵۳
" " " "	" " " "	" "	طباطبائی (آیت اله قمی) - مهدی	سید هادی	۲۵۴
" " " "	" " " "	" "	سیدحسین	حاج سیدصدرالدین جزایری موسوی	۲۵۵
" " " "	" " " "	حاج سیدحسن	شریعتداری	سید محمدصادق	۲۵۶
" " " "	" " " "	محمدتقی	جعفری همدانی	غلامحسین	۲۵۷
" " " "	" " " "	سید باقر	خسروشاهی	حاج سیدهادی	۲۵۸
" " " "	" " " "	سید محمد	خلخالی	حاج سیدآقا	۲۵۹
" " " "	" " " "	سیدجلال	ابطحی	سید ناصر	۲۶۰
" " " "	" " " "	حاج حسین	طباطبائی قمی	حاج سیدباقر	۲۶۱
" " " "	" " " "	محمد	خندقی آبادی	حسین	۲۶۲
" " " "	" " " "	محمود	مسجد جامعی	مصطفی	۲۶۳
" " " "	" " " "	عباس	حاتری تهرانی	مهدی	۲۶۴
کارمند شرکت پلان	کارمند شرکت پلان	آقاخفی	شهرستانی	عبدالامیر	۲۶۵
سر دفتر محضر	سر دفتر محضر	حسین	نجاتی	عباس	۲۶۶
منشی دفترخانه ۲۲۱ دروازه سمیران	منشی دفترخانه ۲۲۱ دروازه سمیران	سیدآقا	خلخالی	نورالدین	۲۶۷
دلال فرش	دلال فرش	سید محمد	کماری زاده	سید محسن	۲۶۸
دلال قماش	دلال قماش	سید مهدی	کماری زاده	محمدتقی	۲۶۹
نقاش	نقاش	یونس	تقی زاده کنوی	سیدهادی	۲۷۰
نکسن وسایل تلغی و راهنمایی	ماست بند	حبیب اله	کریمی	حمید	۲۷۱
" " " "	قصاب	حاجی	زنگنه	داود	۲۷۲
ترکت در نظارهات ۲۲/۳/۱۵	بقال	محمدحسن	بقائی	محمدتقی	۲۷۳
نظارهات دانشگاه	کوره پز	سید اسماعیل	میرموسی	علی اصغر	۲۷۴
کلاویر نندن با ما بور	کارگر ساربان آب	اله سکور	حسینی	علی	۲۷۵
اهانت بسربازان فرماندار نظامی	نحار	بداله	نعمت الهی	علی اکبر	۲۷۶
" " " "	حوسکار	علی اکبر	دروسی	مهدی	۲۷۷
بردن قاب و فالپچه باشگاه جعفری	سیسنگر	رمضان	رحمتی	احمد	۲۷۸
نظاره و جمله بیا مورین زاندارمیری	زارع	قاسم	آقائی	احمد	۲۷۹
نظارهات مسانه و اهانت مقامات	آسیر	حسن	بخشنده	حسین	۲۸۰
نظارهات در دانشگاه	راننده	محمد	مرادحاجی	حسن	۲۸۱
" " " "	کوره پز	سیدحسین	میرموسی	سید اسماعیل	۲۸۲

جریان مشر و ح تظاهرات و زد و خوردهای تهران

در تظاهرات دیر و زو امر و زندهای کشته شدند و موسسات

چند زن بر حجاب مورد حمله نظامیان ارتش گردیدند و تاراج شدند. دانشجویان هم در تهران با تازیانه مورد تیراج و کوبندگی شدند.

تا ظهر امروز ۶۶ نفر در تظاهرات تهران کشته شدند و تعداد زیادی نیز مجروح گردیدند.

روزنامه همراه که در خیابان ارتش روز ۱۵ به اطلاع رساند، خبر کشته شدن سوز و خروش و سوز ارتش را در تهران در جریان تظاهرات روز ۱۵ به شرح زیر میگرداند:

در کوه پارسایان میان مجروحین سترگ مسلمان و غیر مسلمان مجروحین به طبع و تکرار شش مجروح کبود کوه تاج و تاجفروسی گردانهای قتل با آتش کشته و با تازیانه یا عود حمله فری دادند.

اطلاعات

تاکنون کشته شده ۱۹۱ نفر و مجروحان ۱۰۰۰ نفر و زندهای کشته شدند و موسسات و کانون و کمیته ها در تهران در این تظاهرات کشته شدند.

تظاهرات در قم، مشهد و شیراز

در قم عدهای کشته شدند و در مشهد و شیراز حکومت نظامی اعلام شد.

انعکاس

وقایع ایران در دنیا

پانزدهمین روز از تظاهرات و زد و خوردهای تهران. در این روز تظاهرات در تهران و سایر شهرها ادامه یافت.

تظاهرات امروز اعلام کرد.

گزارش دستگیرشدگان روز ۱۶ و ۱۷ خرداد سال ۱۳۴۲

اسامی دستگیرشدگان ۱۶ خرداد ۴۲

ردیف	نام و نام خانوادگی	نام پدر	تاریخ تولد	شغل	سوء اتهام	تاریخ دستگیری
۱	احمد محیط	صادق	۱۳۲۲	دانشجوی سال دوم پزشکی	تحریک به تظاهرات	۱۶ / ۳ / ۴۲
۲	مصطفی ریاحی	محمد	۱۳۱۶	دانشجوی سال پنجم پزشکی	" "	" " "
۳	یحیی غفوریان	محمدحسین	۱۳۱۱	قالیباف	تردد در منطقه ممنوعه	" " "
۴	بتول شیخ	احمد	۱۳۱۸	دانشجوی سال چهارم دانشکده صنعتی	شرکت در تظاهرات	" " "
۵	رابرت ولدی	شونیل	۱۳۲۴	تراشکار	" "	" " "
۶	سید غلامعلی - صیانتزاده محمدعلی	۱۳۱۷	کلکیرساز	دادن شعار مخالف	" "	" " "
۷	مرتضی کریمی	عین‌اله	۱۳۱۱	راننده	غارت اثاثیه کاخ گلستان	" " "
۸	ابوالفضل فریانی	فغان	۱۳۱۵	کفاس	سرقت اثاثیه باغ گلستان	" " "
۹	سید احمد گوهری	سیدحسن	۱۳۰۶	بیش‌نماز	تحریک به بستن مغازه‌ها	" " "
۱۰	علی فراهانی	حسن	۱۳۲۵	شاگرد قصاب	" "	" " "
۱۱	عبدالحسین طریفی	محمدحسین	۱۳۰۶	مصلح‌فروش	" "	" " "
۱۲	علی بورقانی	نصف	۱۳۰۴	شاگرد قصاب	" "	" " "
۱۳	عباس عباسی	غلامحسین	نمیداند	تصدی بنگاه معاملات ملکی	" "	" " "
۱۴	ابوالقاسم تیموری	حسین	۱۳۰۷	آهن‌فروش	" "	" " "
۱۵	محمدرفا محمدی	قدرت‌اله	۱۳۲۴	بقال	" "	" " "
۱۶	زانی محمداکبری	علی	۱۳۲۵	شاگرد نقاش	تردد در منطقه‌ها ممنوعه	" " "
۱۷	علی اکبر محمدزاده مطلق ایمان	۱۳۰۳	دلالتی	" "	" "	" " "
۱۸	جمشید شعبانی رهبر	رسول	-	راننده تاکسی	تظاهرات و اهانت به مأمورین	" " "
۱۹	داود نارگوسیان	سهاک	۱۳۲۳	مکانیک	" "	" " "
۲۰	فیروز ملک‌زاده	ابراهیم	-	محمل	" "	" " "
۲۱	اکبر اویسی	رحمت‌اله	۱۳۱۷	کارمند ثبت کرج	" "	" " "
۲۲	عبدالکریم امیری	حسین	۱۳۲۲	دبلمه بیکار	" "	" " "
۲۳	کامران علیزاده علوی	ابراهیم	۱۳۲۲	محمل	" "	" " "
۲۴	محمد مهدی چرخ‌تاب	محمدحسن	-	ماشین‌دار	" "	" " "
۲۵	حسن ملکی	فرامرز	۱۳۱۲	مکانیک	شرکت در تظاهرات	" " "
۲۶	ابوالحسن دادگستر	سیفعلی	۱۳۲۰	شیرینی‌فروش	" "	" " "
۲۷	مهدی باقری	سیف‌اله	۱۳۱۴	کارگر کارخانه جیت‌سازی	" "	" " "
۲۸	مرتضی نوری	شیرخان	۱۳۲۲	کارگر سواجی	" "	" " "
۲۹	اسفندیار رحیمی	ناد علی	۱۲۹۴	خدمتگذار بنگاه راه‌آهن	" "	" " "
۳۰	عماد آرنجندی	ناد علی	۱۳۰۵	کارمند شهرداری	دعوت بنظاهر	" " "
۳۱	رفیعا علی دریائی جافی	نوروز علی	۱۳۰۸	بیکار	مظنون	" " "
۳۲	علی اصغر کئی	علی اکبر	-	راننده تاکسی	تحریک بنظاهر	" " "
۳۳	مهدی جاودانی	سیداحمد	۱۳۲۲	دوبلاژ فیلمهای هنری	تظاهرات	" " "
۳۴	احمد میرزا	عبدالله	۱۳۲۲	بافنده تریکو	شکستن وسایل تلفن و راه‌نمایی	" " "
۳۵	حسین گلجین	کریم	۱۳۲۴	شاگرد سلمان	شرکت در تظاهرات	" " "
۳۶	سیدحسین سرماک	سید محمود	۱۳۲۰	طباخ	" "	" " "
۳۷	علی اکبر الفت‌نیا	حسینعلی	۱۳۱۹	بیراهن‌دوز	" "	" " "

صورت منتهی که از ساعت ۲۳ روز ۱۶/۳/۲۲ اتی باعداد روز ۱۷/۳/۲۲ وسیله مأمورین فرماندار نظامی دستگیر شده‌اند

ردیف	نام	نام خانوادگی	پسدر	شغل	سن	معرفی‌کننده	ملاحظات
۱	جمال	سجادیان	جواد	بازنده	۲۴ ساله	سرکار سروان گلنگی، سرکار سروان رضائی	تحریک‌کننده
۲	کمال	-	-	-	۲۵	-	-
۳	میر	رافعی	غلامرضا	کارمند شهرداری	۲۳	سرکار سرهنگ خدیوی، سرکار سروان عشار	حزب مردم ایران
۴	دکتر حبیب‌الله	بیمان	حسن	کارمند مبارزه با مالزیا	۲۸	-	-
۵	یوسف	طاهری	محمدهادی	مهندس	۲۴	سرکار سروان رضائی	تحریک‌کننده
۶	مصطفی	رضائی	محمد	کارمند بهداری	۲۴	سرکار سرهنگ زندیه	تحریک‌کننده
۷	خلیل	مهدوی	حسن	آموزگار	۳۰	سرکار سرهنگ خدیوی و سرکار سروان عشار	گازگاران جنبه‌مطلبی
۸	محمدتیرمحمدی	طاهری	محمدناصر	عطار	۲۲	سرکار سرهنگ حسینی	در ترقی تهران و پیش‌دکانی و تحریک مردم
۹	انداله	حسوی	عبدالله	عطار	۲۴	-	-
۱۰	رضا	فقیرزاده	علی	کارمند شهرداری	۵۲	-	-
۱۱	حسن	عباس طربقی	علی	دانشجو	۲۴	سرکار سرهنگ خدیوی	نودهای و جنبه‌مطلبی
۱۲	علی	عبدالرزور	محمد	مأمین دار	۲۸	آقای بدنی (ساواک بازار)	تحریک‌کننده در بازار

اسامی ۷ نفر از دستگیرشدگان

ردیف	نام	نام خانوادگی	پسدر	شغل	ملاحظات
۱	تقی	منشندی‌حسینی	علی‌اصغر	دوچرخه‌ساز	تحریک مردم و دادن شعار علیه صالح کتور
۲	سیداحمد	طباطبائی	سیدعباس	زارع	حمله به‌سنگاه زاندارمری ورامین و مقاومت با مأمورین باسلاح سرد
۳	عباس	بورچی	محمدعلی	-	"
۴	یوسف	هندی‌نسب	امیر	-	"
۵	محمدعلی	میری	ابراهیم	-	"
۶	نادر	عابدیان	غلامعلی	-	"
۷	سیدمحمد	طباطبائی	سیدحسن	-	"

اسامی روحانیون دستگیر شده

ردیف	نام	نام خانوادگی	نام پسدر	معرفی‌کننده	شغل	سن	محل کانون
۱	حسین	اشرف‌الواعظین	حبیب‌الله	سازمان امنیت کشور	واعظ	۴۵	خیابان صفاری منزل شخصی
۲	شیخ باقر	نهادندی	حاج شیخ جعفر	"	"	۴۵	بخش ۷ خیابان ری منزل شخصی
۳	سید عبدالکریم	هاشم‌زاد	سیدحسن	"	"	۳۰	میدان خراسان جنب بروی
۴	سیدحسین با سیدمحمد	موسوی‌نسب	سیدعلی	"	"	۳۶	میدان خراسان خیابان رستم
۵	حاج سیدعلی‌اصغر	اعتمادزاده	علی‌اصغر	"	"	۵۰	بخش ۷ کوچه آستار
۶	برمنشی	مطهری	محمدحسین	"	"	۴۴	منزل شخصی کوچه دردار
۷	حاج فرج‌الله	واعظی	عبدالباقی	"	"	۴۴	لسبیل کوچه نجم‌آبادی
۸	باب‌الله	نخندالاسلامی	علی‌اکبر	"	"	۳۰	خیابان خیام‌السلطنه
۹	حسین	انسی‌عسری	سیدمحمد	"	"	۶۰	ناهدیداللطیف منزل شخصی
۱۰	حاج شیخ‌محمدالرحیم	حاج‌حسینی	حاج شیخ‌آتابزرگ	"	"	۶۲	"
۱۱	شیخ عبدالمنفی	حاج‌حسینی	"	"	"	۲۷	"
۱۲	شیخ عبدالعلی	حاج‌حسینی	"	"	"	۲۶	"
۱۳	سید برمنشی	برمنشوی	سیدحسن	"	"	۲۴	"
۱۴	ناصر	مکارم‌شیرازی	علی‌اکبر	اطلاعات پلیس تهران	"	۳۶	شهریان
۱۵	عباسعلی	اسلامی	حسین	"	"	۶۱	جاده شهری
۱۶	سیدمحمدتقی	واحدی	سیدمحمدرضا	سازمان امنیت کشور	"	۶۳	نارنگ خیابان سنگانی
۱۷	محمدتقی	فلسفی	محمدرضا	اطلاعات پلیس تهران	واعظ	۵۵	خیابان بوذرجمهری
۱۸	سیدمصطفی	فقی طباطبائی	سیدجواد	سازمان امنیت کشور	"	۵۴	میرزا یاد مسجد امیرالمؤمنین
۱۹	حسین	تغاری آذرشهری	عباس	"	"	۲۸	جاده تهران نو منزل شخصی
۲۰	سیداحمد	مغانی	سیدمرغی	"	"	۶۲	خیابان بولوی منزل شخصی

اسامی مجروحین و شهدای قیام ۱۵ خرداد در بیمارستان‌های تهران

فهرست زیر گزارش دولتی اسامی مجروحین و شهدای قیام ۱۵ خرداد سال ۴۲ است که توسط مراکز رسمی دولت شاه اعلام شده است. این اسامی بی‌تردید ناظر به همه مجروحین و شهدا نیست؛ بلکه به‌ظاهر ناظر به مجروحین، مصدومین و شهدایی است که در بیمارستان‌ها بستری بودند. بنابراین شامل فهرست شهدایی که از خیابان‌ها به گورستان‌ها فرستاده شدند و هیچ‌گاه فهرست کامل این اسامی شناسایی و منتشر نشده است، نمی‌باشد. بسیاری از کسانی که در این قیام مجروح و مصدوم شدند از ترس دستگیری توسط مأموران هرگز به مراکز درمانی مراجعه نکردند. همچنین بسیاری از خانواده‌هایی که در این قیام کشته دادند به خاطر گریز از عواقب بعدی، یا کشته‌های خود را اعلام نکردند یا حتی برای شناسایی شهدای خود به مراکز مربوطه مراجعه نکردند. بسیاری از شهدا و مجروحین عموماً از مهاجران شهرستان‌های اطراف تهران بودند که خانواده‌های آنها هیچ‌گاه ندانستند که چه اتفاقی برای آنها افتاده است.

در توضیح فهرست‌های منتشر شده توجه به چند نکته ضروری است:

۱. در گزارش‌های زیر پراکنش شغل و قشر بندی اجتماعی مجروحین و شهدا در نوع خود از جنبه پایگاه اجتماعی قابل توجه است. نهضت ۱۵ خرداد در فراگیری پایگاه اجتماعی از میان قشرهای مختلف مردم، یکی از جنبش‌های بی‌نظیر تاریخ ایران در دوران معاصر است.
۲. از دیگر نکات قابل توجه در این گزارش‌ها آن است که تهیه‌کنندگان آن مودیانۀ تعداد شهدای قیام ۱۵ خرداد را در فهرست مجروحان و مصدومان به شیوه‌ای گم کردند تا قبح جنایت رژیم چندان به چشم نیاید.
۳. در مقابل اسم بسیاری از افراد نوشته شده «تیر خورده» که معلوم نیست شهید شده‌اند یا وضعیت دیگری دارند. خود این اصطلاح نشان می‌دهد که صرف نظر از وضعیت فرد تیر خورده، کماندوهای شاه بی‌رحمانه و به قصد کشتار به سمت مردم تیراندازی کرده‌اند.
۴. در فهرست پایانی مجروحین و شهدا، اسامی افرادی قرار دارد که بالای آن نوشته شده: «مجروحینی که پس از پانسمان مرخص شده‌اند». به نظر می‌رسد این فهرست به چند دلیل واقعیت نداشته باشد و رژیم شاه برای نمایش‌های دموکراتیک این فهرست را ارایه کرده است؛ زیرا: اولاً فقط اسم کوچک و نام پدر افراد ذکر شده و نشانی از نام خانوادگی نیست. ثانیاً، با توجه بر سیطره افراد امنیتی حکومت نظامی بر بیمارستان‌ها، امکان نداشت کسانی که در قیام ۱۵ خرداد مجروح و به بیمارستان آورده شدند به همین راحتی پس از پانسمان مرخص شده باشند.

۵. به نظر می‌رسد این اسامی فهرست شهدایی است که رژیم شاه با حذف نام خانوادگی آنها برای همیشه آنها را ناشناخته اعلام کرد. این روشی است که به شکل معکوس، بعد از انقلاب اسلامی، گروهک‌های تروریستی به خصوص منافقین برای بالا بردن آمار معدومان خود به خصوص در سال ۶۷ از آن استفاده کردند و در فهرست معدومانی که بعدها منتشر کرده و روز به روز بر تعداد آن افزودند، بیش از سه، چهارم این اسامی فاقد نام خانوادگی هستند که نشان می‌دهد اصلاً وجود خارجی ندارند.

۶. مناقشه و تردید در تعداد شهدای ۱۵ خرداد ۴۲ مثل شهدای انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ یک مناقشه و تردید ساختگی، از پیش طراحی شده و عمدی است. یکی از روش‌هایی که برای ایجاد این تردید استفاده شده است انتشار آمارهای متناقض و متضاد از مراجع رسمی دولتی و غیر رسمی و رسانه‌ای است. همین تکرر آمارهای متفاوت، خود یکی از روش‌های تحریف است که باعث شده تا به امروز آمار دقیقی از شهدای ۱۵ خرداد سال ۴۲ و شهدای انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ به دست نیاید و مردم در تعداد واقعی شهدا به گفته‌ها و نوشته‌های کسی اعتماد نکنند. به عنوان مثال خانم لافو ورون فرانسوی یکی از فرستادگان نهادهای بین‌المللی حقوق بشر در گزارش خود تعداد شهدای قیام ۱۵ خرداد را ۱۵۰۰۰ نفر اعلام کرد.^۱ عمادالدین باقی در کتاب *بررسی/انقلاب/ایران* در این آمار تردید ایجاد می‌کند و مدعی می‌شود که تعداد قربانیان انقلاب از سال ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷ بالغ بر ۳۱۴۶ نفر است.^۲ او برای این ادعا هیچ منبعی ارائه نمی‌دهد و خود را مرجع تشخیص معرفی می‌کند و این «خودارجاعی» یکی از مصیبت‌های تاریخ ایران در دوران معاصر و روزنه‌هایی برای تحریف تاریخ است.

او در این خودارجاعی شبه‌تاریخی، مدعی است در روز ۱۵ خرداد در ۱۹ منطقه مختلف تهران، ۳۲ شهید داریم،^۳ در حالی که روزنامه‌های رژیم شاه نسبت به عمادالدین باقی انصاف بیشتری به خرج دادند و رسماً تعداد شهدا را ۶۶ نفر اعلام کردند.

۱. گزارش خانم لافو ورون حقوقدان فرانسوی از مشاهدات خود در ایران، تهران، مزدک، بی‌تا، ص ۲۹.

۲. عمادالدین باقی، *بررسی/انقلاب/ایران*، تهران، سراپی، ۱۳۸۲، ص ۴۳۰.

۳. همان.

گری سیک مشاور ارشد شورای امنیت ملی امریکا در دوره کارتر در کتاب خود، می‌نویسد: «نیروهای شاه توانستند پس از سه روز، قیام ۱۵ خرداد را با خشونت تمام و کشتن صدها نفر سرکوب و اوضاع را به حالت عادی برگردانند.»^۱

جان. دی. استمپل، وابسته سیاسی سفارت امریکا در ایران در دوران انقلاب اسلامی، تعداد شهدای میدان ژاله تهران را در روز ۱۷ شهریور حدود ۱۰۰ نفر اعلام می‌کند؛ در حالی که منوچهر شجاعی مترجم کتاب او در پاورقی ارقام شهدای ۱۷ شهریور را حدود ۵۰۰ نفر اعلام می‌کند که در قطعه ۱۷ گورستان بهشت زهرا دفن هستند.^۲ این در حالی است که عمادالدین باقی شهدای میدان ژاله در ۱۷ شهریور را ۶۴ تن اعلام می‌کند و در نهایت مدعی است در این روز در سراسر تهران ۸۸ نفر شهید شدند.^۳ استمپل می‌نویسد:

بلادرنگ پس از آغاز برخورد در میدان ژاله... منابع پزشکی کشته‌شدگان را بین ۲۰۰ تا ۴۰۰ نفر برآورد کردند. در ابتدا دولت مدعی شد که مقتولین ۵۸ نفر بوده‌اند (اطلاعیه شماره ۴ فرمانداری نظامی تهران). اما در عرض یک هفته این رقم به ۱۲۲ نفر افزایش یافت. که بر این رقم بین ۲۰۰۰ تا ۳۰۰۰ زخمی نیز افزوده گردید. در نیمروز ۸ سپتامبر رقم مقتولین اعلام‌شده از طرف مخالفین ۴۰۰ تا ۵۰۰ نفر بود اما طی ۲۴ ساعت تا حدود ۱۰۰۰ نفر بالا رفت. گزارشات دیگر کشته‌شدگان را ۴۵۰۰ نفر ذکر کرده است و برخی تا ۲۰۰۰۰ نیز گفته‌اند... پزشکانی که مدت ۳۶ ساعت کار کرده بودند، عقیده داشتند که رقم ۳۰۰ تا ۴۰۰ کشته و ۳۰۰۰ تا ۴۰۰۰ مجروح که در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی درمان سرپایی شده‌اند، برآورد منطقی است.^۴

جالب اینجاست که اوپسی در جلسه مذاکرات شورای امنیت ملی در روز ۱۸ شهریور، بر خلاف اطلاعیه شماره ۴ فرمانداری نظامی که خودش صادر کرده بود، تعداد شهدایی که جواز دفن گرفته‌اند را ۸۶ نفر اعلام کرد.^۵ این نشان می‌دهد که تعداد زیادی شهید وجود داشت که هنوز اجازه دفن به آنها داده نشده بود. شریف‌امامی در مصاحبه با خبرنگار آلمانی،

۱. گری سیک، همه چیز فرومی‌ریزد، ترجمه علی بختیاری زاده، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۴، ص ۳۲.

۲. جان. دی. استمپل، درون انقلاب ایران، ترجمه منوچهر شجاعی، تهران، رسا، ۱۳۷۷، ص ۱۶۷.

۳. عمادالدین باقی، همان، ص ۴۳۱.

۴. جان. دی. استمپل، همان، ص ۱۱۸.

۵. تصمیم شوم، جمعه خونین، مشروح مذاکرات شورای امنیت ملی و هیأت دولت ۱۶/۶/۱۳۵۷ و مشروح مذاکرات شورای امنیت ملی ۱۸/۶/۱۳۵۷، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۷۶، ص ۱۱۲.

تعداد کشته‌های جمعه خونین را ۱۲۶ نفر اعلام کرد. دادگستری رژیم دو روز بعد تعداد شهدار را ۹۵ نفر اعلام کرد.^۱ شاپور بختیار آمار شهدار را ۲۴۵۰ نفر و فرح پهلوی ۱۲۱ نفر می‌دانست.^۲ در منبع دیگری گفته شد که بر اساس آمار به دست آمده از گورستان عمومی بهشت زهرا، تعداد شهدای ۱۷ شهریور بیش از ۴۲۸۰ نفر نیست، ولی امکان بسیار است که بیش از ۶۰۰ نفر در جای دیگری به خاک سپرده شده باشند؛ چنان که در کشتارهای بعدی، بسیاری از شهدار را در گورستان‌های عمومی دفن نکردند.^۳ یکی از منابع پزشکی قانونی اعتراف کرد که در اداره آنها ۵۵۵ جسد که در جمعه سیاه کشته شده بودند، سوزانده شدند.^۴ حاج سیدجوادی می‌گوید ما خود عکس‌هایی از کشته‌شده‌ها در بهشت زهرا دیدیم که شماره‌ای که به گردن آنها زده بودند، از رقم ۲۹۰۰ بیشتر بود.^۵ جان فورن استاد دانشگاه کالیفرنیا می‌نویسد:

اگرچه دولت رسماً اعلام کرده است که ۸۶ نفر در روز ۱۷ شهریور کشته شده‌اند ولی اعلام شده است در پزشکی قانونی تهران ۳۰۰۰ جسد وجود داشته است. امریکایی‌ها در گزارشات اسناد لانه جاسوسی، تعداد شهدای میدان ژاله را بین ۴۰۰۰ تا ۴۵۰۰ نفر اعلام کردند و معتقد بودند علاوه بر اینها، چند صد نفر در مناطق پایین شهر در روز ۱۷ شهریور کشته شدند.^۶

ماروین زونیس در کتاب شکست شاهانه آماری از شهدای دوران انقلاب اسلامی از منابع مختلف اعلام می‌کند که سنخیتی با آمارهای دیگر ندارد. او می‌نویسد اقبال احمد (روزنامه‌نگار پاکستانی) یکی از ناظران هواخواه انقلاب، تعداد تلفات (شهدا) انقلاب را ۷۰۰۰ تن می‌داند. جیمز بیل (سناتور سابق حزب دموکرات امریکا) با نقل نتیجه مطالعات احمد فرخ‌بی تعداد شهدای انقلاب اسلامی را بین ده تا ۱۲۰۰۰ تن ذکر می‌کند. سعید امیرارجمند بر آورد می‌کند که از جمعه سیاه در ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ تا سقوط گارد شاهنشاهی که سقوط رژیم پهلوی در بهمن ۱۳۵۷ را به دنبال آورد، حدود ۳۰۰۰ نفر در سراسر ایران کشته شدند... پرواند آبراهامیان مدعی است که مشکل بتوان تصور کرد که تعداد کشتگان

۱. جلال‌الدین مدنی، تاریخ سیاسی معاصر ایران، قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۸۳، ج ۲، ص ۳۵۳.

۲. فرح پهلوی، کهن دیارا، بی‌نا، ۲۰۰۳، ص ۲۷۵.

۳. سیروس پرهام، (سایروس برآم)، انقلاب ایران و میانی رهبری امام خمینی، تهران، امیر کبیر، ۱۳۵۷، ص ۴۲.

۴. چارلز کرزمن، انقلاب تصورناپذیر ایران، ترجمه محمد ملاحباسی، تهران، ترجمان، ۱۳۹۷، ص ۳۳۹.

۵. علی اصغر حاج سیدجوادی، دفترهای انقلاب، تهران، جنبش برای آزادی، ۱۳۵۸، ص ۲۱۸.

۶. اسناد لانه جاسوسی امریکا، روز شمار انقلاب اسلامی، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۷.

کتاب نهم، بخش اول، ص ۱۲۱.

در تمام کشمکش‌ها برای سرنگونی سلطنت به بیش از ۵۰۰۰ تن برسد.^۱ اینها نمونه‌های بسیار کوچکی از تناقض‌های آماری است که غربی‌ها و غرب‌پرستان داخلی و دل‌سپردگان به رژیم خونریز پهلوی از روی حدس و گمان و بدون رجوع به منابع معتبر در مورد شهدای ۱۵ خرداد و انقلاب اسلامی ارایه دادند. بدیهی است این حدس و گمان‌ها فاقد منطق پژوهی - و اگر نگوئیم عمدی هستند - بی‌تردید از روی جهل و نادانی، شدت جنایات رژیم شاه را در سرکوب ملت ایران از قیام ۱۵ خرداد تا انقلاب اسلامی فرو می‌کاهند و شرایط را برای ادعای عجیب و غریب کسانی مثل صادق زیباکلام نویسنده کتاب شاه کشتار نکرد و عمادالدین باقی نویسنده کتاب بررسی انقلاب ایران فراهم می‌سازند.^۲

باقی و زیباکلام در تطهیر رژیم پهلوی به قدری عصبیت دارند که حتی اعتراف حداقلی و رسمی جعفر شریف امامی در مصاحبه با مجله آلمانی را که مدعی است تعداد شهدا در روز ۱۷ شهریور ۱۲۶ نفر است را نمی‌پذیرند و باقی، آمار ارتشبد اویسی را منطبق با واقعیت می‌بیند. حال بگذریم از آماری که فرح پهلوی و شاپور بختیار ارایه می‌دهند و با این آمارها متفاوت است.

۱. ماروین زونیس، شکست شاهانه، ترجمه اسماعیل زند و بتول سعیدی، تهران، نور، ۱۳۷۱، ص ۴۹۱-۴۹۰.
۲. مادر سخن سردبیر مفصل این ادعا را بررسی کردیم.

به قول زونیس، تعداد تلفات دوران انقلاب نیز مانند ستمگری‌های ساواک هرگز با اطمینان معلوم نخواهد شد.^۱ زونیس اقرار می‌کند در بعضی از روزها عده زیادی کشته شدند. در روزی که به جمعه سیاه معروف است واحدهای ارتش به روی ۲۰۰۰۰ تظاهرکننده که برای شنیدن سخنرانی رهبران مذهبی در میدان ژاله گرد آمده بودند، آتش گشودند.^۲

شدت کشتار در ۱۷ شهریور به گونه‌ای بود که زونیس می‌نویسد: «تعداد کشتگان و زخمی‌های میدان ژاله استثنایی بود.» او برای تبرئه امریکا از این جنایت می‌گوید: «نمی‌توان با قاطعیت گفت که ایالات متحد در این تصمیم شاه نقشی داشته است.» گاری سیک عضو شورای امنیت ملی و مسئول امور ایران، مکالمه تلفنی پرزیدنت کارتر و شاه را کمی پس از قتل عام میدان ژاله بازگو می‌کند: کارتر (برای فریب افکار عمومی جهان و اعلام برائت از این کشتار)، به شاه گفت که تلفن کرده است تا مراتب دوستی خود را نسبت به شاه و نگرانی‌اش را از حوادث اظهار نماید. کارتر برای شاه در حل مشکلات آرزوی موفقیت کرد!... مایکل لدین و لوئیس ادعا می‌کنند که کارتر به شاه گفت امیدوار است دیگر در خیابان‌های تهران کشتاری اتفاق نیفتد و رژیم نسبت به مخالفانش مدارای بیشتری پیشه کند.^۳

اکنون آیا نباید به سلامت عقلی کسانی که امروز در کوچه و بازار نقش تبرئه شاه و رژیم خونخوار پهلوی را بر عهده گرفته و می‌گویند شاه در دوران انقلاب حاضر به سرکوب نشد، شک کرد و ابراز تأسف کرد که چنین ابلهان بی‌سوادی چگونه چهل سال در دانشگاه‌های کشور تاریخ ایران را تحریف و مانند مارهای روی دوش ضحاک، مغز جوانان این مملکت را خوردند!!

بخشی از این اسناد ممکن است در منابع دیگر هم تکرار شده باشد. این اسناد مکمل آن گزارش‌هاست. تکرار انتشار این اسناد برای آن است که به مارهای روی دوش ضحاک پهلوی فرصت خوردن مغزهای فرزندان این مرز و بوم داده نشود. امیدواریم در روشن شدن تاریخ‌اندیشی کسانی که پیوسته تلاش می‌کنند رژیم خونریز پهلوی را از کشتار ملت ایران تبرئه کنند، مفید باشد؛ اگرچه می‌دانیم عصبیت این تاریخ‌اندیشان، عمیق‌تر از آن است که روزنه‌ای به روشنایی داشته باشند.

۱. ماروین زونیس، همان.

۲. همان، ص ۴۹۲.

۳. همان، ص ۴۹۳.

آمار مجروحین و مصدومین و فوت شدگان بیمارستان فیروزآبادی

ردیف	اسم	شهرت	اسم پدر	محل سکونت	سن	شغل
۱	محمدجعفر اسدی	حسین	امامزاده جعفر مقابل صحن	—	—	کناورر
۲	سیدحسین طباطبائی	سیدعلی	امامزاده جعفر مقابل صحن	—	—	کناورر
۳	اصغر کریمی	صادق	"	—	—	بقال
۴	عابدین کنگرلو	علی اصغر	کهنه‌گرد	—	—	کناورر
۵	بداله غلامی	حسین	دباغ خانه سابق کوچه بودری	—	۱۶ ساله	—
۶	محمدعلی حسینی	علی‌محمد	محمدآباد ورامین	—	—	—
۷	مهناز رثوفیان	جواد	خسایان شهناز کوچه باغ شریفی منزل میرگاسانی	—	—	—
۸	عباس تاجیک	اسمعیل	امامزاده جعفر نزدیک پیشوا	—	—	—
۹	یوسف هندی‌نسب	امیر	—	—	۱۹ ساله	محصل
۱۰	محمدعلی میری	ابراهیم	—	—	۲۴ ساله	عکاس
۱۱	نادر عابدیان	غلامعلی	—	—	۲۵ ساله	جراغساز
۱۲	اصغر کریمی	—	—	—	—	—
۱۳	سیداحمد طباطبائی	—	—	—	—	—
۱۴	سیدمحمد طباطبائی	—	—	—	—	—
۱۵	رمضان مهباری	محمدصادق ورامین	—	—	—	—
۱۶	عباس قوچی	محمدعلی	—	—	—	—
۱۷	اکبر صدیق	علی	نوبخانه محله عربها مقابل سافرخانه جهل سنون	—	—	—
			بلاک ۵۶	—	—	دانشجو
۱۸	غلامعلی تاجیک	حسینقلی	امامزاده جعفر منزل نجفآبادی	—	—	—
۱۹	ابوالقاسم اردستانی	—	—	—	—	—

آمار محرومین و مصدومین و فوت شدگان بیمارستان بهلولی (جاده کرج)

ردیف	اسم	شهرت	اسم پدر	محل سکونت	ملاحظات
۱	امیر	دائباتی	یحیی	قرل قلعه منزل شخصی	
۲	فضل	دسله‌سوی	-	آریانا بلاک ۳۶۵	
۳	حسن	سبحور	-	آدرس توسط دکتر سروش بخش انتقال بیمارستان بهلولی	
۴	ساجد	حعفری	-	جمشدآباد مقابل آرزوئلم خیابان دیلمان بلاک ۱۹	
۵	محمد	مقصودی (سعودی)	-	خیابان خوش چهارراه دامیرسکی فیهوه‌خانه احد	
۶	محمود	سندس	-	خواجه نظام‌الملک کوچه عسگری مقابل برق فیروز	
۷	داریوس	کریمی	-	بیست منری صالحی بلاک ۱۸	
۸	کریمعلی	حنالی	-	فروردین کوچه اردبیهشت منزل خرمیان	
۹	علی	سهرابی	عباس	-	
۱۰	ناصر	مهربان	-	بل جویی خیابان حقوقی منزل مهربان	
۱۱	حسین	برزدی	-	-	
۱۲	بنول	طهماسبی	ابراهیم	خواجه‌نظام‌الملک کوچه راسر منزل آقای طهماسبی	
۱۳	قریان	شیرازی	-	-	
۱۴	ابراهیم	-	-	بودرجمهری جنب نانوایشی حسن جعفری	
۱۵	حاج محمد	بورسوری (افشاری)	-	بازار آشیخ هادی کوچه بهارنظام بلاک ۲۱	فوت شده
۱۶	عظاله	جاودانی	-	دروازه شمیران کوچه حمام علا بلاک ۳	فوت شده
۱۷	یک نفر	مجنول‌الیهودیه	که قبل از رسیدن به بیمارستان فوت شده		

آمار مجروحین و مدومین و فوت‌شدگان بیمارستان شفا بحرانیان

ردیف	اسم	اسم پدر	شهرت	سن	شغل	محل سکونت
۱	اسمعیل	عبدالحسین	امینی	۱۸ ساله	محصل	دروازه شمیران خیابان کیوان کوچه احسان
۲	محمد	محمد	تهرانی	۱۸	خرازی فروش	شهار کوچه باغ فرید بلاک ۱۸
۳	محمد	ناصر	محمدحسن	۱۷	پیراهن دوز	بی‌سیم مجدآباد خیابان اتانک کوچه رحمانی
۴	آقای میر	سید محمود	"	۴۰	راننده وزارت کشاورزی	شهار کوچه جنب بیمارستان ابوحنین
۵	قدرت	آقا	رسولی	۲۰	نقاش ساختمان	سرای مولوی جنب مسجد
۶	اسلام	سیدفاله	کافعی	۲۰	باربر	خیابان مولوی کوچه حاج صفر فصاب بلاک ۳۰
۷	خبراله	شکراله	ناکی	۲۷	سزی فروش	خیابان شهاز
۸	ابوالقاسم	علی اکبر	میرزائی	۴۴	فلاح	سرای شکوفه جنب حمام رضوان
۹	بیگم	حسینعلی	اسداللهی	۴۵	خانه‌دار	کرمانشاه خیابان شاه‌آباد کوچه سیدهاشم بلاک ۲
۱۰	سهراب	علی	ایزدیار	۵۷	کارآزادار	بخش ۱۴ خیابان هفتابون منزل شخصی
۱۱	علی	محمد	مرادی	۲۲	محصل	خیابان امیرشرقی کوچه مرادی
۱۲	رضا	اسعیلی	اسعیلی	۵۲	دلال املاک	خیابان امیرشرقی کوچه مرادی
۱۳	سید فرجاله	سید عبدالله	میرشریفی	-	کفک راننده	خیابان امیرشرقی کوچه مرادی
۱۴	سید حسین	سید فرجاله	میرشریفی	۱۳	محصل	در خیابان هدایت
۱۵	طهماسب	الیاس	عبدالهلکی	۲۳	کارگر تمهه فروش نفت	سراسیاب دولاک کوچه حاجی فرمانیها
۱۶	سید عزیز	سیدابراهیم	میرحسینی	۱۸	بنا	خیابان بهارستان مغازه شیشه‌بری کلهری
۱۷	هاشم	غلامحسین	کلهری	۴۵	شیشه‌بر	قاسم‌آباد کوچه میرزائی منزل سراسیان شهازی
۱۸	محمد	حبیب	نصرتی	"	"	خیابان گوس کوچه ناحبخت منزل آقای مرادی
۱۹	علی	محمد	مرونی	"	"	"

و تعداد در نفر مجهول‌الهویه که در بیمارستان فوت شده‌اند.
 ضنا" تعداد زیادی از مجروحین برای بانسنان به بیمارستان مراجعه و بدون ذکر مشخصات عزیمت نموده‌اند.

آمار مجروحین و مصدومین و فوت‌شدگان بیمارستان بارزگانان

ردیف	اسم	شهرت	اسم پدر	سن	مغسل	محل سکونت	ملاحظات
۱	احمد	واحدی	غلامرضا	۴۵ ساله	باربر	کاراز سرکوجه سراج	
۲	غلامحسین	ساده‌قلندری	حسین	۲۸	خبار	خیابان صاحب جمع کوجه محمد	
۳	محمود	امامی	احمد	۲۱	پیراهن‌دور	بهران نو ۱۵ متری نازک	
۴	رضا	قدائی	رسول	۱۴	محمل	خیابان شهر کوجه باغ فرید چهارراه بنما	
۵	حسین	دربانده	ابراهیم	۱۵	یلورساز	خیابان نوش مقابل درب مسجد جنب حمام	
۶	سیدجلال	آفاندی	سیدمهدی	۱۶	محمل	دروازه دولاب خیابان جهان‌بناه	
۷	علی	طلائی	محمد	۱۴	محمل	خیابان خراسان "	
۸	حسین	نقوی	محمد	۳۶	خرازی‌فروتن	میدان سوس	
۹	قدرت	یوسفی	محمدحسین	۱۸	شاگرد	نظرآباد بزرگ	
۱۰	ذبح‌اله	کریزیا	غلامحسین	۲۷	کفاس	درب دوم سگرآباد کوجه حسینیه	
۱۱	حسین	حسینی	ابوالقاسم	۳۰	کارگر	باغشاه خیابان کاناں بلاک ۸۵	
۱۲	حسین	آفاندی	علیحان	۳۶	-	خیابان نیمسار برسیده به بری ادسون	
۱۳	محمد	افشاری	اکبر	۱۸	کفاس	چهارراه عناسی کوجه پهلوان	
۱۴	عین‌اله	کوچکستانی	عمسی	۳۰	کفاس	سرآسپاد دولاب کوجه ایران	
۱۵	محمد	میرصادقی	بها	۱۰	محمل	خیابان کرگان کوجه بهشتی	
۱۶	غلامعلی	رکنی	غلامحسین	۲۶	دسفره‌نوش	چهارراه موسوی کوجه آرامه	
۱۷	ناصر	خواجوی	حسین	۳۰	محمل	بازارچه کوجه حسینی	
۱۸	علی	مهابادی	رما	۳۰	-	سرای اسد	

۱۹	حسین	مددی	غفار	"	۱۰	محصل	باقآباد خیابان جهاندوست
۲۰	برات	حسن زاده	حسین	"	۲۴	بلورفروش	میدان شوش جنب باغ آذری
۲۱	حسن	شایسته	تراب	"	۲۲	اتوشو	جنب مسجد سپهسالار درب دکان
۲۲	حسن	پاکچی	اصغر	"	۲۲	راننده تاکسی	خیابان شاهپور کوچه وزیر دفتر
۲۳	قاسم	کیانی	اسمعیل	"	۲۶	بنا	خیابان شهپاز کوچه سراج
۲۴	فرهاد	دهشتی	عبداله	"	۱۳	محصل	فرح آباد نیروی هوایی
۲۵	نظام	همتی	علی	"	۲۴	نقاش	خیابان نجف آباد دهتری طوس
۲۶	حسین	محبوبی					
۲۷	عباس	کمال					
۲۸	احمد	لطیفی					
۲۹	صلاح الدین	اعلائی					
۳۰	محمود	بیزن					
۳۱	محمود	عالیقدر					
۳۲	بهرام	عبدالهی					
۳۳	محمد	لطیفی زاده					
۳۴	مختار	معیر					
۳۵	حسن	پاکشاهی					
۳۶	مهدی	میرخوانی					
۳۷	اسداله	عمادینی					
۳۸	محمد	مهدوی					
۳۹	صفرعلی	شهرباری					
۴۰	محمد	یاسری					
۴۱	علی	ذوالفقاری					
۴۲	عباس	ناظری					
۴۳	حسن	ندیبی					
۴۴	داود	اقشار					
۴۵	عباس	گویندی					
۴۶	حسن	یاسمی					
۴۷	سیدکریم	سلطانی					
۴۸	رضا	سلوخ					
۴۹	عزت اله	پورطیب					

و نه نفر مجهول الهوية که در بیمارستان فوت شده اند .

آمار مجروحین و مددجویان و فوت شدگان بیمارستان رازی

ردیف	اسم	اسم پدر	شهرت	سن	تغسل	محل سکونت	ملاحظات
۱	ابراهیم	رما	ابراهیمزاده	۲۰	سالمه	خواربارفروش	میرخورده
۲	رحیم	زین‌العابدین	هاندجانی	۱۷	ناگرد بنا	خیابان شاهپور بازارچه نوام‌الدوله منزل حسن آقا	-
۳	شمس	-	محمودیان	۱۲	محمل	خیابان شاهپور کوچه پنجگال پلاک ۷۰	-
۴	احمد	صادق	ثامی	۱۹	گلکترساز	اشهای خیابان شاهپور کوچه ربان‌زاده	-
۵	علی‌اکبر	محسن	بهرامی	۲۱	بیراهن‌دوز	خیابان سیروس کوچه ابوالقاسم شماری منزل احمد احمی	-
۶	روح‌الله	حسین	مطلبی	۲۳	سیم‌کشی برق	بلندیبل چهارراه برنوسوی الکتریکی نور	سرنیزه خورده
۷	اسمعیل	علی	فاخر	۱۲	ناگرد کتابی	خیابان صابون‌برخانه منزل عباس آقا	نیزخورده
۸	عبدالله	رما	سولک	۲۳	فناد	خیابان تکوفه جنب حمام رضوان	-
۹	دین‌الله	غلام‌علی	عمیراله	۱۸	دورنگرد	بازار عباس‌آباد کوچه حمام قلعه منزل علی آقا	-
۱۰	بلقیس	حسن	سیدمحمدی	۲۵	خانه‌دار	بازارچه نوام‌الدوله کارواسرای جواهری	-
۱۱	حسین	محمدابراهیم	داوری	۱۷	محمل	میدان نوبتیه ایستگاه ایمنی منزل داوری	-
۱۲	ناصر	دین‌الله	نیکخواه	۱۵	ناگرد بانوا	گرج	-
۱۳	ناصر	سلیمان					ارنبیمارستان فرار کرده با مریض شده
۱۴	علی	احمد					-
۱۵	نبی‌الله	سبب					-
۱۶	عزیز	رحمان					-
۱۷	فریدون	هدایت					-
۱۸	حسن	ابوالقاسم					-
۱۹	منوچهر	عبدالحسن					-
۲۰	احمد	فروتن					-
۲۱	محمود						-
۲۲	سیدمحمد	غلام					-
۲۳	ابوالحسن	ابوالقاسم					-
۲۴	محمد	پرند					-
۲۵	منوچهر	عبدالحسن					-
۲۶	فریدون	هدایت‌سیاح		۲۱	کفایت	خیابان شاهپور کوچه احمی	-
							و بازده نفر مجهول‌الهویه دیگر فوت شده

آمار مجروحین و مددین و فوت‌شدگان بیمارستان سینا

ردیف	اسم	اسم پدر	تسرت	سن	شغل	محل سکونت	ملاحظات
۱	محمد	شاه عباس	اسمعیلی	۱۶	ساله	سبز، بوذرجمهری سنگگی ناظر ابوالقاسم	نرخورده
۲	نعمت	حسین	عزیزخانی	۱۵	ریخته‌گر	پامنار سفراه دودانگی کوچه سر سمرزل حاج محمد لواناسی	-
۳	علی‌اکبر	محمد	قشاسبها	۲۴	شاگرد بنا	خیابان جعفری کوچه سلمی منزل نخعی	-
۴	علی‌اکبر	غلامعباس	حبیبیان	۳۱	رادبوساز	مقابل بازار آهنگران مسافرخانه طوس	-
۵	عین‌اله	محمدعلی	شیرزادی	۲۵	بنکار	دلگشا مسجد امداله معمار	-
۶	رضا	محمد	گره‌آزور	۴۰	نانوا	فرح‌آباد سفراه فرح‌آباد کوچه بخجال منزل رضا	-
۷	حسن	امداله	سزای	۱۸	محمل	عمین‌السلطان کوچه خنا بلاک ۲۴	-
۸	علی	یعقوب	عموی‌پور	۲۵	بنکار	-	-
۹	قاسم	بخشعلی	امیری	-	آراستگر	خیابان شگری کوچه طابوسی بلاک ۵	-
۱۰	ابرج	-	رهبان	-	اضطر کلانتری ۸	-	کتک خورده و برخص شده
۱۱	عبداله	کاظم	رزاق‌فرد	۳۰	مغاش	حشمت‌الدوله کوچه زبانی بلاک ۸	فوت شده
۱۲	محمد	-	محمداسفندی	۳۰	-	-	نرخورده
۱۳	منصوره	عباس	حسینی	۲۷	خانه‌دار	سفراه بوذرجمهری منزل سروان رادبور	در منزل
۱۴	پوران	حسن	بلغور	۱۹	خانه‌دار	-	-
۱۵	عباس	سیدحسین	هاشمی	۲۷	پیشی‌فروش	وحیدیه دوآرده سزای شیریار جمف مونواسیر	-
۱۶	عادل	مالح	مالچی	۲۴	کارگر	خیابان آذربایجان ۱۰ سزای نوری	-
۱۷	محمود	احمد	جعفری	۱۷	آهنگر	خیابان زاله چهارصد دستگاه بلاک ۳۳۳	-
۱۸	حواد	ظاهر	قنبری	۲۳	کفایت	خیابان صفا کوچه نوری منزل عسگری	-
۱۹	معصومه	غلامرضا	سهرابی	۱۱	-	خیابان بیمارستان کوچه میرافضلی بلاک ۵۱۳	-
۲۰	ولی‌اله	حبیب‌اله	اشتری	۴۵	کارگر	خیابان اکباتان نزدیک چهارراه اکباتان رویروی بانک بازرگانی بلاک ۵۲	-
۲۱	امیر	ولی‌اله	محمدی	۲۵	خلیجی‌ساز	وسپله راننده انوسپیل شماره ۷۸۰۲۹ بستری شده	-
۲۲	ترکین	بانان	احمدیان	۳۵	خانه‌دار	خانی‌آباد کوچه تبرختی منزل محمدآقا ترک	فوت شده
۲۳	علی	سرآلانا	خلایی	۱۸	کارگر	همراه آقای عباس سمودی به بیمارستان آورده شده	نرخورده

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
رخم سوزنده و نبرخورده	اهل اردبیل کوجه اربستان منزل نخعی	کارگر	۲۰	محمدعلی	فناوی	۲۴	ایداله	محمدعلی	فناوی
نبرخورده	خیابان ری کوجه انار جنب کلانتری ۷ بلاک ۲۲	خیاط	۲۰	علی	عماسی	۲۵	حسین	علی	عماسی
-	خیابان خراسان کوجه انجن منزل نخعی	لینبات فروش	۲۵	محمود	صالحی	۲۶	حسین	محمود	صالحی
-	خیابان نلسبیل کوجه کرخی منزل نخعی	خیاط	۲۵	-	امینی	۲۷	داود	-	امینی
-	مفت آباد خیابان هماون کوجه نوربان	کفایت	۳۰	محمد	داودی	۲۸	محمد	ابراهیم	داودی
-	خیابان سیه سافرخانه کلان	راننده	۲۷	محمدعلی	مقدم درسی	۲۹	محمدعلی	علی	مقدم درسی
-	خیابان فئات آباد بازارچه فئات آباد منزل حداری	کفایت	۲۶	محسن	سیدبی	۳۰	محسن	یوسف	سیدبی
-	خیابان شهیار کوجه نمر بلاک ۶	ناگرد پیراهن‌نور	۱۶	علی	مجنوم	۳۱	علی	عماس	مجنوم
-	-	-	۲۷	مسلم	رضائی	۳۲	مسلم	عبدالله	رضائی
-	خیابان روسوی ورزشگاه چهارراه فیوه‌جیان کوجه بلورموسی منزل عماس	نوکر	۱۸	نصرت‌اله	دوالفقار	۳۳	نصرت‌اله	دوالفقار	-
-	خیابان نامرحضرو کوجه نامی بلاک ۱۲	محمل	۱۶	مهرداد	نصرت‌اله	۳۴	مهرداد	نصرت‌اله	نوبدی
-	وحدنده خیابان نیرگان منزل نخعی	محمل	۱۸	علی	ایمان	۳۵	علی	ایمان	نیرنگی
-	نارنگ فلکه هفت حوض خیابان مهین بلاک ۱۵۵	محمل	۲۰	محمود	عبدالخالق	۳۶	محمود	عبدالخالق	عقباتی
-	خیابان شاهرضا خیابان فروردیس بلاک ۲۱	جراعت‌ساز	۱۷	کریمعلی	خدیجر	۳۷	کریمعلی	خدیجر	خجانی
فوت‌ننده	خیابان فیاض اسکانه درختی کوجه صالحی منزل سیدحسین	کارگر چاپخانه	۱۷	محسن	علی	۳۸	محسن	علی	نخعی
-	-	-	-	محمول‌التوبه	محمول‌التوبه	۳۹	محمول‌التوبه	محمول‌التوبه	محمول‌التوبه
-	-	-	-	محمول‌التوبه	محمول‌التوبه	۴۰	محمول‌التوبه	محمول‌التوبه	محمول‌التوبه

بعرض میرسد صورت اسامی مجروحین و مصدومین و فوت شدگان جریان اخیر که به بیمارستان شهرداری واقع در خیابان مولوی مراجعه نموده‌اند بشرح زیر بعرض میرساند.

ردیف	اسم	شهرت	اسم پدر	شغل	محل سکونت
۱	عباس	عزیزی	ولی	-	-
۲	حسین	-	نصرالله	-	خیابان خراسان سمره زبیا
۳	علی	محمدی	احمد	-	خیابان وحیدیه کوچه طهماسبی
۴	علی	-	مهدی	-	بیسیم نجف‌آباد منزل شخصی
۵	علی	-	نصراله	-	بیسیم نجف‌آباد کوچه اسلامی
۶	احمد	-	اسداله	-	کنار خط آرامگاه روبروی زمین فوتبال
۷	محمد	-	حسین	-	خیابان غیائی پلاک ۳
۸	حمزه	-	حسین	-	سرچشمه کوچه فرشته کاشی ۳
۹	مهدی	کرمانشاهی	ابراهیم	-	مسافرخانه اتو تاج
۱۰	غلامحسین	-	غلامرضا	-	میدان شوش چهارراه ارج
۱۱	محمود	عرب	-	-	شوش کوچه گبرگ پلاک ۹
۱۲	محمود	ثقفی	-	-	پشت کارخانه قند
۱۳	حسن	غیائی	-	-	چنان‌بناه
۱۴	یحیی	وحیدی	-	خواربار فروش	بازار دباغ‌ها
۱۵	فتح‌اله	فتحی	حسین	اسفالتکار	باغ فردوس پلاک ۲۸
۱۶	محمد	-	حاجی‌آقا	شیشه‌بر	خیابان خواجه‌نظام‌الملک کوچه حافظ
۱۷	حسین	شاکری	-	کارگر کارخانه	-
۱۸	-	ارغوانی	-	جبت‌سازی‌کاشان	ساکن کاشان
۱۹	هوش	ترابی‌نسب	قنبر	رخته‌گر	مولوی کوچه دکتر فاطمی
۲۰	غلامرضا	فریان‌زاده	هاشم	راننده	شهر کرمان
۲۱	احمد	آذری	-	میوه‌فروش	تهران نو کوچه کارخانه برق
۲۲	عماداله	نجفی	-	-	چهارصد دستگاه نازی‌آباد
۲۳	سیدمهدی	فقاض	-	-	خانی‌آباد - میدان سبزی
۲۴	یوسف	-	قاسم	-	-
۲۵	مهدی	نوش‌داری	-	-	-
۲۶	علی‌اکبر	دالباش	-	-	-
۲۷	عباس	شربیعی	-	-	-
۲۸	حسن	شناسنده	-	-	-
۲۹	علی	احمدی	-	-	خیابان عباس‌آباد
۳۰	محمد	شعبی	-	-	خیابان عین‌الدوله کاشی ۲۲
۳۱	احمد	محمودی	و سه نفر	مجهول‌الیهیبه دیگر	(فوت شده‌اند)

مجروحینی که پس از پانسمان مرخص شده‌اند

فرزند حسین	حبیب	۳۵
محمد	علی	۳۶
محمدحسین	حسن	۳۷
احسان	ولی‌اله	۳۸
علی	حمید	۳۹
محمد	امید علی	۴۰
ولی	محمود	۴۱
امین	حسین	۴۲
احمد	رضا	۴۳
جبار	محسن	۴۴
حسن	امید علی	۴۵
محمود	مهدی	۴۶
حبیب	جلیل	۴۷
قاسم	مجید	۴۸
احمد	جواد	۴۹
قاسم	حبیب‌اله	۵۰
نعمت‌اله	رضا	۵۱
رضاقلی	محمدقلی	۵۲
جواد	محسن	۵۳
حسن	قدرت‌اله	۵۴

(سند با شماره ۳۵ آغاز شده است)

اسناد برپایی ضیافت برای افسران فرمانداری نظامی تهران پس از سرکوب قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲

اسناد این بخش مربوط به برگزاری ضیافت شام در باشگاه افسران شهربانی تهران است. فرمانداری نظامی تهران که هدایت آن به دست جلال مشهور شاه ارتشبد اویسی بود، پس از سرکوب قیام خونین ۱۵ خرداد و به تعبیر اسدالله علم و اردشیر زاهدی، نجات سلطنت پهلوی، تمامی افسرانی که به انحاء مختلف در این سرکوب مشارکت داشتند را به این باشگاه دعوت می‌کند. اطلاعات زیادی درباره این مراسم از اسناد به‌جامانده به دست نیامد. فقط یک نمونه از دعوت‌نامه‌ای که برای سپهبد نصیری فرستاده شد و ظاهراً شبیه همین دعوت‌نامه برای دیگران نیز ارسال شد و همچنین فهرست تعداد ۱۳۲ نفر از افسران ژاندارمری، شهربانی، دژبان، ارتش، ساواک و امرا و افسران ارشد فرمانداری نظامی تهران که به این ضیافت سرکوب و کشتار دعوت شدند، در ادامه آورده می‌شود.

سپهبد نصیری فرماندار نظامی تهران و حومه

و بانو خواهشمند است در مجلس ضیافت شامی که بمنظور
افسران فرمانداری نظامی منعقد میگردد در ساعت ۲۰۰۰
مهرماه در باشگاه افسران شهربانی کل کشور حضور
رسانید.

مهرماه در باشگاه افسران شهربانی کل کشور حضور
رسانید.

آدرس: خیابان پهلوی - سه‌راه ونک - باشگاه افسران شهربانی

اسامی امراء و افسرانی که در ضیافت شام بافتخار افسران
حکومت نظامی دعوت شده بودند

ژاندارمری

۱ -	تیمسار سپهبد	مالک
۲ -	" سرلشگر	معزی
۳ -	" "	پاشائی
۴ -	" "	افرند
۵ -	" سرتیپ	وزیری
۶ -	" "	منوچهری
۷ -	" "	رستم آبادی
۸ -	" "	مشاور
۹ -	" "	حاجی علیلو
۱۰ -	" "	رضوی
۱۱ -	" "	حجازی

شهربانی

۱ -	تیمسار سرلشگر	مبصر
۲ -	" "	خلعت بری
۳ -	" "	افخمی
۴ -	" "	قوانلو
۵ -	" "	حمیدی
۶ -	" "	وثیق
۷ -	" "	وحدتی
۸ -	سرکار سرهنگ	ایزدی
۹ -	آقای تقی	دبیری
۱۰ -	سرکار سرهنگ ۲	جزایری
۱۱ -	سرکار سرهنگ	بهبزادی

محمود پریور	"	"	۱۲-
معینی	"	"	۱۳-
کمانگر	"	"	۱۴-
ناظمی افشار	"	"	۱۵-
غلامحسین پریور	"	"	۱۶-
صیرفی	"	"	۱۷-
دهشپور	"	"	۱۸-
داوری	۱۹-	آقای	
لطیفی	۲۰-	آقای دکتر	
تویسرکانی	۲۱-	سرکار سرهنگ	
معین	"	"	۲۲-
داود امینی	۲۳-	آقای	
رفیعی	"	"	۲۴-
نوروزی	۲۵-	سرکار سرهنگ	
فرهی	"	"	۲۶-
عباس خدائی	۲۷-	آقای	
امیر اصلانی	۲۸-	سرکار سرهنگ ۲	
سلیمانپور	"	"	۲۹-
قربانی	"	"	۳۰-
مهدوی	"	"	۳۱-
کاتوزیان	۳۲-	آقای	
بردبار	۳۳-	سرکار سرهنگ ۲	
ابراهیمی	"	"	۳۴-
افتخارزاده	"	"	۳۵-
سفیدپور	"	"	۳۶-
خسرو نامدار	۳۷-	آقای دکتر	

شهادی	۳۸- سرکار سرگرد
ناصحی	۳۹- " "
سامدري	۴۰- سرهنگ ۲
رضوی نیکو	۴۱- سروان

دژبان

امیر صادقی	تیمسار سرلشگر
حجت	" سرتیپ
تقوی	سرکار سرهنگ

ارتش

حجاری	۱- تیمسار ارتشبد
ضرغامی	۲- " سپهبد
کمال	۳- " "
میرجهانگیری	۴- " "
خوشنویسان	۵- " "
عظیمی	۶- " "
کاتوزیان	۷- " "
ازهارى	۸- " "
خسروانی	۹- " "
صنعی	۱۰- " "
ایادی	۱۱- " دکتر
فاصلی	۱۲- " "
روحانی	۱۳- " سرلشگر
ماژین	۱۴- " "
شفقت	۱۵- " "

اویسی	"	"	۱۶-
حبیب شجاعی	"	"	۱۷-
مهاجر	سرتیپ	"	۱۸-
احترامی	"	"	۱۹-
فیروزمند	سرکار سرهنگ	"	۲۰-
هاشمی نژاد	تیمسار سرتیپ	"	۲۱-
ضرغام	تیمسار سپهبد	"	۲۲-
خزاعی	سرلشگر	"	۲۳-
رسانی	دریاسالار	"	۲۴-
اغرازی	سرلشگر	"	۲۵-
ضرغامی	"	"	۲۶-
بهروز	"	"	۲۷-
پژوه‌افسر	سرتیپ منوچهر	"	۲۸-
آریانا	ارتشبد	"	۲۹-
صدوقی	سرتیپ	"	۳۰-
ساواک			
پاکروان	تیمسار سرلشگر	"	۱-
عظیما	دریابان	"	۲-
فردوست	سرتیپ	"	۳-
ماهوتیان	"	"	۴-
معتقد	"	"	۵-
ایرملو	"	"	۶-
نعمانی	"	"	۷-
مقدم	سرکار سرهنگ	"	۸-
مولوی	"	"	۹-
زالتاش	"	"	۱۰-

- ۱۱- " " سعادت‌تمند
 ۱۲- آقای امیرقاسمی
 ۱۳- کارت سفید
 ۱۴- " " "
 ۱۵- " " "

امراء و افسران ارشد فرمانداری نظامی تهران

- ۱- تیمسار سرتیپ ناصر اسکوئی
 ۲- " " حسین زمانی
 ۳- " " جهانگیر فانع
 ۴- سرهنگ ستاد ناصر هژیرکیانی
 ۵- " " مهدی هیئت
 ۶- " " سیف‌اله پرومند
 ۷- " " هدایت‌اله امانی
 ۸- " " احمد فیلی
 ۹- " " تهمورث جلالی
 ۱۰- " پیاده رضا میردامادی
 ۱۱- سرهنگ ستاد رضا خلخالی
 ۱۲- " " اسداله روئین‌فر
 ۱۳- " " فضل‌اله جعفری
 ۱۴- " " غلامرضا دژخواه
 ۱۵- " " رضا میرمیران
 ۱۶- " " محمدحسن شهریاری
 ۱۷- " " غلامعلی موثقی
 ۱۸- " " حشمت‌اله دانش
 ۱۹- " " محمود وزیری قائم‌مقامی

محمود رفیع پور	"	"	۲۰-
جلال اردلان	"	"	۲۱-
عباس مسعودیان	"	"	۲۲-
احمد منطقی	"	"	۲۳-
علی کوچک پور	"	"	۲۴-
رسول ممی زاده	"	"	۲۵-
محمود آهی	"	"	۲۶-
حسن مؤید مقدم	"	"	۲۷-
حسن ناصری	"	"	۲۸-
محمد دشتی	"	"	۲۹-
احمد علی محقی	"	"	۳۰-
احمد اخوان ذاکری	"	"	۳۱-
حسین سناجیان	"	"	۳۲-
مصطفی مکری نژاد	"	"	۳۳-
احمد بهرون	"	"	۳۴-
علی اکبر شریعت پناهی	"	"	۳۵-
مهدی صادقی	۲	سرهنک	۳۶-
ابوالقاسم خوئی	"	"	۳۷-
احمد صولتی	"	"	۳۸-
محمد ابراهیم گلچین	"	"	۳۹-
علی فروزین	"	"	۴۰-
حسن روحانی	"	"	۴۱-
جلیلوند		آقای	۴۲-
اعرابی		سرکار ستوان یکم	۴۳-

از
اداره
دائره
شماره ۱۵/۷۲۴۰۲
تاریخ ۱۳۸۸/۸/۲۰

وزارت کشور
شهر بانی کل کشور

۲-ل
در جواب مراسم حروف و
اعداد معین که منتهی شماره
است با شماره ذکر شود

تیمسار سرلشکر امیرصادقی فهاند هی محترمید، همان‌طور که مکمل

از تشریک مساعی و همکاریهای صمیمانه‌ای که تیمسار به زهدت برقراری فرمائید این نظامی
با اینجانب صید اول فرموده‌اید، بدینوسیله تشکر و سپاسگزاری نمود. موازداً ارتد مقصا ل
موفقت های پیشین تیمسار را در برآورد متکذاری نسبت به شما هنشاه مویسین عزت‌مستلت مینماید
سپهبد نصیری

اقد ام‌کنند هر رئیس‌د ایرد فتر: نواشی
لنروز
۱۳۸۸

